

Taboo

Št. 9

EL FORTIN

1969

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov • TAVOR je last in vestnik Zveze D. S. P. B. Tabor • Mnenje Z. D. S. P. B. Tabor predstavljajo le članki, ki so podpisani od glavnega odbora Zveze. • Izdaja ga konzorcij. Predsednik inž. Anton Matičič. • Urejuje uredniški odbor; odgovorni urednik Adolf Škrjanec, za lastništvo Ivan Korošec, upravnik Jože Jenko.

—::—

TAVOR is the voice of the Confederation Tabor of the United Slovene Anticommunists

—::—

TAVOR es órgano de la Confederación Tabor de los Anticomunistas Eslovenos Unidos. • Director: Ing. Antonio Matičič, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina

—::—

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina, T. E. 33-7213

—::—

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 1.005.854

—::—

Naročnina: Južna Amerika 700 pesov, odn. enakovrednost v dolarju USA in Kanada 3.50 dolarja letno, zračno 6 dolarjev; Anglija in Australija 1 funt šterling; Evropske države 3 dolarje.

—::—

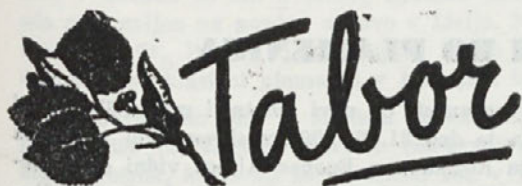
Naročila, reklamacije in nakazila pošiljajte na naslov upravnika: José Jenko, Pedernera 1075, Villa Madero, prov. Buenos Aires, Rep. Argentina

—::—

Vse dopise in ostalo pošto pošiljajte na naslov: inž. Anton Matičič, Igualdad 1110, Villa Ballester FNGBM. Pcia. de Buenos Aires, Argentina

NASLOVNA SLIKA:

V letu slovenskega protikomunističnega plebiscita so prav tako kot povsod drugje dne 6. avgusta 1944 tudi na pragu slovenske prestolnice, v Devici Mariji v Polju zbrane množice odločno obsodile zločinsko rdeče prekuciništvo prav za časa tuje okupacije ter vsemu svetu za zgled glasno izpovedale zvestobo Bogu — Narodu — Domovini.

Boljšo bođočnost

*narodu vsemu
s svojo kupili bi krvjo.*

(Domobranska pesem)

Setiembre 1969

BUENOS AIRES

September 1969

DOS CAMINOS

En las enciclopedias el comunismo es definido como un sistema por el cual se quiere abolir el derecho de propiedad privada y establecer la comunidad de bienes.

Pero, a partir de 1917, la palabra adquiere sentido más limitado, al aplicarla Lenin a su interpretación del socialismo y de la situación histórica en que este actuaba.

El partido recibe una estructura fuertemente centralizada y mantiene una rígida disciplina que se quiere sin embargo compatible con un funcionamiento democrático. Así, en el comunismo, la actividad política recibe mayor atención que en el socialismo del siglo XIX; ello se traduce también en la mayor importancia que se atribuye a la conquista del aparato estatal y en la conservación del poder estatal fuerte, una vez conquistado el gobierno.

Esto ha asegurado al movimiento una indudable eficacia política. Para los adversarios del comunismo, esa eficacia no se ha alcanzado sin sacrificios muy importantes en cuanto a los ideales primitivos del socialismo; así, el aparato partidario pese a las declaraciones de principios, tenderá a aislarse cada vez más de la clase obrera y a formar un grupo privilegiado; la importancia atribuida al aparato estatal dará lugar, una vez adquirido el poder, a la formación de una burocracia igualmente privilegiada; la flexibilidad de la táctica política sólo se consigue gracias a una disciplina ciega que hace ilusoria toda afirmación acerca de la subsistencia de una organización democrática en el partido comunista.

Así, con estas pocas y secas palabras está descrita la mayor tragedia de los pueblos del mundo moderno. El mundo actual parece no encontrar el camino de su salvación ante esta esclavitud del siglo XX.

Son pocos los pueblos que han encontrado este camino, que una vez descubierto, es mucho más sencillo y simple, pues sus lemas: Dios — Pueblo — Patria son los eternos principios, son la esencia misma sin la cual una nación esta condenada a desaparecer de la historia humana.

KAJ NAM BO PLAMENICA

Na spominski svečanosti ob novi obletnici mučeniške smrti gen. Leona Rupnika je dne 31. 8. 1969 v slovenskem zavetišču škofa dr. Gregorija Rožmana v Buenos Airesu vidni član Narodnega Odbora za Slovenijo iz leta 1945 prof. dr. Srečko Baraga v svojem slavnostnem govoru povedal zgledno poštene in možate misli, ki jih prinašamo dobesedno. — Op. ured.

S težkim srcem in z globoko žalostjo v duši vršim častno dolžnost, da v imenu vseh, ki smo tukaj zbrani in v imenu onih, ki iz različnih vzrokov ne morejo prisostvovati današnji spominski slovesnosti, javno izrazim to, kar danes čutimo vsi v svojih potrutih srcih, ko zopet proslavljamo spomin smrti našega največjega sodobnega slovenskega junaka, ki je zavestno položil na žrtvenik slovenske svobode svoje mučeniško truplo.

Čeprav so si take spominske slovesnosti v bistvu zelo podobne, se današnja žalna slavnost nekoliko razlikuje od vseh dosedanjih in tudi tistih, ki bodo še sledile tej; namreč v tem, da danes slavimo obletnico smrti našega generala Rupnika prvič v svojem lastnem domu. V lastnem domu, v slovenskem zavetišču v Argentini, ki je zraslo na pobudo požrtvovalnih preživelih soborcev pokojnega vrhovnega poveljnika, narodnega voditelja v najtežjih dnevih slovenske zgodovine.

Mnenja sem, da ste vi domobranci, ki ste prvi začeli postavljati ta dom, najpopolneje izpolnili nepisan testament našega voditelja, ker ne dvomim, da on ne bi prej miroval, če bi mu bilo dano deliti usodo s svojimi preostalimi soborci, dokler ne bi bil gmotno preskrbljen poslednji soborec.

Dve imeni bosta za vedno neločljivo združeni s porastom slovenskega zavetišča v Argentini namreč pokojnega prevzvišenega škofa-begunca dr. Gregorija Rožmana, katerega ime smo s pisano besedo vklesali v zemljo in zidove tega doma, in ime pokojnega junaka generala Leona Rupnika, katerega spomin bomo preko vas domobrancev z živo besedo vgrebli v zemljo in zidove naše bodoče ustanove. Da se je pa lahko začel postavljati ta dom in da se bo tudi dovršil, je pa neizpodbitna zasluga če ne vseh, pač pa mnogih narodno zavednih in socialno nesebičnih Slovencev v emigraciji. Brez njihove pomoči ne bi bilo nikdar v Argentini slovenskega zavetišča. Na ta način bomo Slovenci v emigraciji postavili najbolj trajen spomenik pokojnemu generalu Rupniku.

Dovolite mi, da prav na kratko posežem v življenjsko pot generala Rupnika. Ne zato, da bi vam hotel odkriti kaj novega, ampak samo zato, ker bi vam rad podal nespačeno podobo pokojnega generala Rupnika in ker bi vam rad osvežil podobo časa, ki je bil pokojniku tako krivičen.

Leon Rupnik se je rodil 10. avgusta 1880 v vasi Lokve, okraj Gorica, na domu Franca Rupnika, gozdnega nadzornika in matere Ane, rojene Ogric

zek. V zakonu so bili 3 otroci. Ljudsko šolo je dovršil v Idriji, ker je bil oče prestavljen na gozdno upravo v Idrijo. Nižjo klasično gimnazijo je obiskoval v št. Pavlu v Lavantinski dolini v kolegiju patrov jezuitov in dokončal na klasični gimnaziji v Ljubljani leta 1895.

Od 1895 do 1899 je študiral na kadetnici v Trstu in je postal 18. avgusta 1899 Offizierstellvertreter (zastavnik). 1. novembra 1900 pa je postal poročnik, ko je bil že v vojaški šoli v Wiener Neustadtu do leta 1905. Od 1905 do 1907 je študiral v generalštabni šoli (Kriegsschule) na Dunaju in je med tem postal 1. maja 1906 nadporočnik. 1. novembra 1913 je postal stotnik in v tem činu ga je zatekla prva svetovna vojna, ki se je je udeležil na različnih frontah in za svojo borbena sposobnost dobil več visokih odlikovanj. 1. februarja 1918 je bil imenovan za generalštabnega majorja.

Ob koncu vojne je postal komandant utrd v Boki Kotorski. Tu je pokojni general Rupnik prvič pokazal svojo veliko narodno zavednost, ker je še pred nastankom Jugoslavije preprečil, da se Italijani niso polastili Boke Kotorske, katero so napadli. Italijani so se hoteli namreč polastiti še pred koncem vojne Pulja in Boke Kotorske. V Pulju se jim je posrečilo potopiti „Viribus Unitis“, v Boki pa niso dosegli ničesar. Za to in še druge zasluge je bil general Rupnik dne 25. januarja 1923 odlikovan z najvišjim odlikovanjem, ki ga je mogel dobiti jugoslovanski oficir, s Karadjordjevo zvezdo.

V jugoslovanski vojski je postal leta 1932 podpolkovnik, 1927 polkovnik, 1932 brigadni general in 31. decembra 1937 divizijski general. Služboval je v raznih klajih, kot v Herceg Novem, Banja Luki, Zaječaru, Nišu, Kragujevcu; najprej kot pomočnik načelnika štaba divizije, pozneje pa kot načelnik divizijskega štaba in končno kot komandant divizije.

Eno službo pa moramo posebej omeniti. Leta 1937 in 1938 je bil komandant šumadijske divizije v Kragujevcu, kjer je odkril komunistične sabotaže v arsenalu. 26. januarja 1938 je potem imel znamenito predavanje o mednarodnem komunizmu. S tem predavanjem si je nakopal smrtno sovraštvo komunistične partije, ki se je leta 1946 končno nad njim maščevala.

Od 1938 do 1941 je bil poveljnik štaba utrjevanja v Ljubljani in je zgradil tako imenovano „Rupnikovo linijo“. Tik pred razpadom je postal načelnik štaba prve armadne skupine v Zagrebu. Na tem položaju ga je zatekel razpad Jugoslavije. Od 11. aprila pa do 11. maja 1941 je bil zaprt v Celju, nakar so ga Nemci prepeljali v Ljubljano, ker je po rojstvu pripadal ozemlju, ki so ga zasedli Italijani.

Tedaj sta ga general Janež in polkovnik Hrast naprosila, naj on kot najvišji slovenski častnik zastopa interese slovenskih oficirjev pri Italijanih. Ker so pa prihajali k njemu tudi mnogi civilisti, so se komunisti ustrašili. Zato so 25. septembra 1941 izvršili prav nanj svoj prvi atentat. Atentat je poskušala izvršiti ista oseba, ki je pozneje mučila v belgrajskih ječah Dražo Mihajlovića.

Od 20. aprila do 31. maja 1942 je bil interniran v Gonarsu. Ko pa je ljubljanski župan, pokojni dr. Jure Adlešič odstopil, so ga Italijani na predlog pokojnega škofa in drugih pripeljali iz internacije ter postavili za ljubljanskega župana.

Po zlomu Italije je 22. septembra 1943 postal prezident ljubljanske pokrajine in na ta način preprečil, da ni tega mesta zasedel neki Italijan, ki je bil že na poti v Ljubljano. Ljubljanska pokrajina je takrat namreč še pripadala Italiji.

Dne 24. novembra 1944 pa je postal generalni inšpektor vsega slovenskega domobranstva. Dne 3. maja 1945 pa je bil odstavljen in 5. maja 1945 se je umaknil na Koroško.

Nato je prišel v Italijo, kjer so ga Angleži zaprli in ga 3. januarja 1946 odpeljali iz kraja Grottaglia pri Tarantu ter izročili jugoslovanskim oblastem na podlagi dogovora med Rooseveltom, Churchillom in Stalinom, da bodo izročeni v matične države vsi tuji ujetniki, katere bodo zajeli v nemških uniformah in da bodo sojeni vojni zločinci v tistih državah, v katerih so vojne zločine zagrešili. Čeprav general Rupnik ni spadal v to kategorijo ujetnikov, je bil vrnjen.

Jugoslovanska vojaška oblast ga je v procesu od 21.—30. avgusta 1946 na podlagi izreka posebnega sodišča obsodila na smrt. Dne 4. septembra 1946 je bil odpeljan iz Ljubljane z avtomobilom in, ko je stopil iz avtomobila, so padli od zadaj zahrbtni streli, ki so ga smrtno zadeli. Niso mu torej privoščili niti častne smrti, ki se vojaku-junaku spodobi.

To je vse! Temu junaku je preostala edina tolažba: Smrt, kakor jo je zaslutil veliki pesnik-domobranec, soborec in mučenik v stihih:

„le ti počitka dala boš semenu,
ki padlo v prst v vihnem bo vremenu.“

Tako se je tragično zaključila življenjska pot burnih 66 let. V primeru z večnostjo ta čas ne pomeni nič; toda v duševnem delu moža, ki je moral „previhariti“ tako viharne čase, pomeni mnogo, ogromno.

Če se hočemo iz te žalostne polpreteklosti preriniti skozi luči in sence do neke jasnosti in izvesti pravilne zaključke, se nam najprej vsiljujejo vprašanja: Ali je bila ta smrt in še mnogih drugih soborcev nujna? Ali bi se je bili lahko izognili? Kdo je kriv smrti naših pobitih žrtev?

Na katerokoli teh in podobnih vprašanj danes še ne smemo odgovarjati, če nočemo še bolj zastрупiti že itak sovražnega vzdušja, v katerem živi politična emigracija, in če nočemo še bolj razburiti nerazpoloženih duhov doma. Eno je pa gotovo: vsi smo krivi! Krivi zato, ker še nismo politično zrel narod in ker nismo bili odločni takrat, ko je bil čas za to. In če naši nasprotniki doma pojem kolektivne krivde tako strašno izrabljajo, da lahko ubijejo vsakogar, pa naj bo kriv ali nedolžen, zakaj ne bi smeli tudi mi uporabiti pravila kolektivne krivde, da pridemo vsaj do pravilne samoobtožbe, da ugotovimo resnične krivce in vzroke, ki so nas privedli do te strašne narodne nesreče, ki se, kakor se zdi, še danes ni končala.

Če bi bili mi res politično zrel narod, bi morali sprevideti, da sta se že ob koncu prve četrtine tega stoletja spoprijeli dve strašni svetovni sili: na eni strani svetovna **anacionalna plutokracija**, povezana z internacionalnim intelektualizmom, izkoriščujoč tehnične dosežke znanstvenih empiričnih ved do viška, na drugi strani pa **internacionalni proletariat** obdan z oklepom materialističnega dialektičnega marksizma, izkoriščujoč najnižje instinkte človeške amorfnе mase do skrajnosti. Ti dve sili sta v prvi fazi sodelovali sporedno, danes pa si stojita že v očitnem nasprotju. Ti dve sili sta šli prej in gresta tudi sedaj za tem, da izločita iz človeške družbe vsako etiko, tudi krščansko, vsak nacionalizem in vsako moralo, ki ne pospešuje materialnega napredka.

Ni važno, v kakšni obliki se je izvršil spopad v prvi fazi, in niti ni važno, v kakšni obliki se bo izvršil v prihodnosti. Mi nismo imeli v tej borbi kaj iskati! Za nas je bila v tistem času važna samo ena zapoved: **mir**. To ne velja samo za nas Slovence in druge jugoslovanske narode, ampak sploh za vse male narode. Zdrava pamet nam je velevala fizično ohranitev naroda. Pa so se našli politični modrijani in vprizorili so komedijo 27. marca 1941, ker so hoteli imeti „čisti obraz“ in — z bogom naša svoboda.

In kaj je storil naš prezident? Reševal je to, kar se je rešiti še dalo; reševal je slovenski narod pred popolnim poginom. (Ne samo marsikdo izmed nas, ampak tudi marsikateri tistih, ki danes kraljujejo doma, se imajo zahvaliti pokojnemu generalu, da jih ni pregazil nemški vojaški val. Ali so pozabili, da ni nobene številčne primere med žrtvami, katere sta pobili italijanska vojaška in policijska oblast, in med žrtvami, katere so padle v ljubljanski pokrajini za časa nemške vojaške zasedbe? In še to povrh, da ni bil kaznovan niti en Italijan za zločine, ki so jih Italijani izvršili med letom 1941-1943! Da je general Rupnik za časa nemške okupacije s svojim „sodelovanjem“ ohranil največje jedro slovenskega naroda, tega ne bo mogel prezreti noben objektivni zgodovinar.

Mnogi zagrenjeni politični in vojaški modrijani, ki vedno pljuvajo na „Bleiweisovo“, ugotavljajo, da se je pokojni general Rupnik — motil. Moj Bog — motil se je! Kdo se pa ni motil v tisti strašni narodni stiski?

Ali se niso motili uprizoritelji 27. marca? Ali se niso zmotili tisti Slovenci, ki so 3. maja 1941 stopili v italijansko konzulto? Ali se ni motila jugoslovanska vlada v Londonu, ker je zaradi slabega delovanja bila tako rekoč policijsko pregnana v Kairo? Ali se ni motil Tito e tutti quanti, ki so skozi 7 let peli nesmrtno gloriozo velikemu Stalinu, danes pa trepetajo pred svojim bivšim zaveznikom, da jih ne bi prišel zopet „osvoboditi“, kakor leta 1944? Ali se ni motil dr. Beneš, ki je po sili rinil v blok, katerega se danes češki narod ne more osvoboditi? Ali se ni motil celo Roosevelt, ki je svojim svetovalcem potožil, ko se je vračal iz Casablance: „Meni se pa le zdi, da me Rusi varajo!“

Erare humanum est. Vsakdo se lahko zmoti. Toda vsakdo svojih zmot ne popravi. To velja tudi za emigrante. Važno pa je to, ali izvira zmot iz napuha, prevzetnosti, iz osebnega častihlepja, ali izvira iz stanovske dolžnosti ali narodne zavednosti v smislu Gregorčičevih besed: „Kar more, to mož je storiti dolžan!“

O tem pa ni nobenega dvoma, da je general Rupnik reševal slovenski narod takrat, ko so ga vsi politiki prepustili svoji usodi, partizani pa s svojim delovanjem izpostavljali v nevarnost, da ga nemška soldateska popolnoma iztrebi.

Jasno, za to delo ga je slovenski komunistični režim oblatil kot narodnega izdajalca in ga ubil samo zato, da zadosti najnižjim instinktom ljudskih mas in da opraviči svoje politično delovanje med okupacijo. S to obsodbo je zmešal pojme tudi mnogim emigrantom, ker so mnogi takoj zatajili generala Rupnika in se ga še danes sramujejo imenovati. Da, kdor pokojnega generala Rupnika ni poznal, in če bi bil on edini obsojen na smrt, potem bi se mu morda vzbudil dvom o njegovi krivdi. Če pa ste bili priče, kakšna brezpravnost je vladala takrat po vsem svetu, potem ne smemo dvomiti o generalovi nedolžnosti.

Vprašam vas: Ali veliki maršal Petain ni bil zaveden in velik Francoz? Ali ga ni zadela enaka usoda kot generala Rupnika in bi še danes gnil v ječi, da se ga ni Bog usmilil?

Ali mi boste ovrgli, da sin Tomasa Masaryka, ki je bil celo v komunistični vladi, ni bil zaveden Čeh? Zakaj so ga potem vrgli skozi okno, da se je ubil?

Ali Mikolajczyk ni bil velik Poljak in celo ministrski predsednik skupaj s komunisti, ki si je samo z begom rešil življenje?

Ali je general Nedić delal kaj drugega kot to, da je reševal med nemško okupacijo samo Srbe in srbstvo? In zakaj se ga niso upali soditi, ampak so ga vrgli skozi okno?

Kaj bi našteval še enake primere, če jih je pa na tisoče in tisoče. Taka je človeška pravica danes! Jasno, nekateri sovražniki pokojnega generala gredo mimo vseh teh zgodovinskih dejstev. Toda če hočemo biti pravični do pokojnega poveljnika in njegovih domobrancev, moramo upoštevati nekatere mednarodne norme, ki sicer urejajo odnose med okupatorjem in okupiranim ljudstvom. Tako imamo ženevski dogovor iz leta 1861, ki je bil izboljšán 1906 in haaški dogovor iz leta 1899. Toda ti dogovori za nas Slovence niso veljali, ker so sovražniki trdili, da je Jugoslavija aprila 1941 razpadla. Zato so slovensko zasedeno ozemlje razdelili in priključili državam, katerim je pripadalo pred letom 1918 in 1912, ali pa državam, ki so na naše ozemlje aspirirale. Zato je bil tudi postopek v vsaki pokrajini drugačen in vedno samovoljen. Po razlagi okupatorja smo bili mi Slovenci in del Srbov prepuščeni okupatorjevi milosti. Celó dr. Ehrlich je izjavil leta 1941, da Jugo-

slavije ni več, češ da je razpadla. Če upoštevamo ta moment, potem šele vidimo, kakšno veliko delo je opravil pokojni general Rupnik, ko je s svojim delom ustvaril kolikor toliko znosno razmerje med nemško okupacijsko silo in slovenskim ljudstvom, — če ga seveda ne bi od časa do časa zaostрила osvobodilna fronta.

Preostaja nam še eno vprašanje, na katerega moramo odgovoriti. Namreč, ali je imel pokojni general Rupnik kakšno možnost, da bi se bil lahko izognil angleški izročitvi jugoslovanskim oblastem.

O tem vprašanju je bilo mnogo govora in ugibanj, na katere se nočem ozirati. Toda zame je važna izjava nekega domobranskega oficirja, ki je bil s pokojnim generalom skupaj v ječi. Ta gospod mi je povedal takrat v Trstu, da je generala Rupnika nagovarjal, naj uide, ker je bilo vse pripravljeno za beg. Pokojni general Rupnik pa je to odklonil in pristavil: „Kako naj ne verjamem angleškemu — oficirju.“ In pri tem je ostalo. Pa tudi sicer je imel priložnost, da pobegne iz ječe. In vendar: zakaj ni tega storil?

V tem dejstvu je treba iskati tragično krivdo. Recimo, da bi pobegnil in se potem skrival pod tujim imenom. In to ves čas. On je bil človek javnega dela. On je imel vse znanstvene in moralne kvalitete, da vodi narod, a ne da ga drugi vodijo. Bil je mož javnega dela. In on naj se umakne ter „skrivati se kot zver po gozdu plaha?“, kakor poje pesnik. S tem bi priznal svojo krivdo. Ne, to je bilo v očitnem nasprotju z njegovo vojaško častjo in s ponosom. On na svojo preteklost ni mogel pljuniti.

Čeprav se je postavil med vojno v službo naroda, ni užival nobene moralne, ne dejanske podpore slovenskih političnih strank, ker naši politiki niso nikdar znali voditi dvoilične politike iz strahu, da jim ne padejo vajeti iz rok. V begunstvu je celo malo manjkalo, da ga niso lastni ljudje opljuvali. In ko je zvedel, kakšna usoda je doletela njegove fante in može, njegove soborce, cvet slovenstva, je „pokópal misli visoko leteče“ in sklenil iti tja, kamor je šlo njegovih dvanajst tisoč junakov. Grobovom teh junakov se je pridružil tudi njegov grob. In kje so ti grobovi?

Čujte in strmite, kaj nam je povedal letos 9. junija glavni direktor slovenskih dušnih pastirjev v tujini msgr. Ignacij Kunstelj: „Ako so nekje v svetu, bi mogli do njih, le v naši domovini nihče ne sme zanje vedeti.“

Vidite, tragedija teh pobitih junakov se tudi po njihovi smrti še ni zaključila.

Sicer se pa temu ne smemo preveč čuditi, če pomislimo, da je v tistih časih en del človeštva živel v popolni brezpravnosti, ker je bil prepuščen milosti in nemilosti „ljudske pravice“, ali bolje rečeno, prostemu nagonu nekritične ljudske mase. Brez vsake krivde si bil lahko proglašen za vojnega zločinca, obtožen sodelovanja s sovražnikom, ali pa za reakcionarja, t. j. za izkoriščevalca ljudstva! V vsakem primeru je sledila smrt.

Komur ni grozila smrt, ne more doumeti, kaj se je dogajalo v duši tega poštenega in plemenitega oficirja, ko je bil 3. januarja 1946 izročen na milost in nemilost „ljudske pravice“. In to zakonito nezakonitost so pomagale uvajati v prakso in jo s svojim sodelovanjem sankcionirale tudi tiste države, katere smo mi demokrati imeli vedno za zibelko demokracije in svobode.

Jaz vem iz lastne izkušnje, kakšna praznota nastane v duši človeka, ki izgubi vsako zaupanje v človeško pravico. Zato ne obsojam dvanajst tisoč domobrancev, ne poveljnika, da so šli kakor pravi junaki, zavestno in ponosno v smrt, ampak jih občudujem! Prav iz tega spoznanja izvajam, da nas grobovi teh mučenikov opominjajo k slogi. Kdor razbija slogo, ne dela za blagor slovenskega naroda. Postulat sedanjega časa je enotnost akcije, enotnost duha.

Drugi postulat sedanjega časa je: izpričevanje resnice. Ko je papež odprl vatikansko knjižnico, se ni ustrašil, da bodo tajni dokumenti pohujšali krščanski svet, ampak je rekel: „Resnica nikjer in nikoli ne škoduje.“

Ker pa pravi vrhovni direktor Msgr. Kunstelj: „Tudi mi smo priče, ker smo po božji milosti ostali živi iz onih dni“, smo dolžni izpričati sodobnikom in bodočim rodovom zgodovinsko resnico, samo resnico in vso resco. Kakor ne smemo dovoliti, da se med nami bodisi iz častihlepnih osebnih ali strankarskih političnih razlogov prikazuje popačena podoba naše bližnje preteldosti, toliko manj smemo dovoliti, da se prikazuje sedanjemu in bodočim rodovom zlagana zgodovina doma.

Kdor bi rad obsodil domobrance in poveljnika, češ da je bilo vse zgrešeno, napačno in ne vem, kaj še, naj najprej ugotovi vzroke in poišče povzročitelje naše narodne nesreče. Brema, ki si ga je naložil pokojni general Rupnik na rame, je izviralo samo iz nujnih posledic brezumnega početja tistih, ki so ohranili „čisti obraz“ in potem pobegnili v inozemstvo, narod po osrečili z okupacijo sovražnika. Zgodovinsko dejstvo je, da je general Rupnik, kakor sta to delala za svoj narod maršal Petain in general Nedić, reševal slovenski narod takrat, ko so ga vsi politiki prepustili na milost in nemilost sovražniku.

Vem, da moje besede temu ali onemu ne bodo všeč, ker resnica v oči bode! Toda msgr. Kunstelj je rekel 8. junija letos: „—saj je nas ni treba biti sram, čeprav je morda kdaj trpka in polna tegoba.“ Zato kljub vsemu hočem biti glasnik samo resnice.

Pokojni general Rupnik pa naj nam bo skupaj s pobitimi junaki, kakor poje naš največji sodobni pesnik Balantič:

„...še dolgo bakla nema,
ki potnikom samotnim v noč gori.“

Slava ti, junak; slava vam, junaki!

MITJA RIBIČIČ – MORILEC!

(Po poročilu dopisnika iz domovine)

Letos 17. maja je Tito imenoval za predsednika zveznega izvršnega sveta, torej nekakšnega ministrskega predsednika človeka z imenom Mitja Ribičič.

Ta tič ima precej trdo kožo in na glavi toliko masla kot malo kdo; zato je prav da se ga spomnimo s temi vrsticami in si tako ogledamo človeka, ki je v Ljubljani poznan pod imenom „Mitja morilec“.

Kdo je ta „slavni“ Ribičič? Oče je učiteljeval v Trstu ter se po prvi svetovni vojni preselil na Rakek in nato v Ljubljano. Mitja, ki se je rodil leta 1919, je bil kasneje vpisan na univerzo, toda študijev do danes še ni končal; torej je ostal „faliran študent“.

Že pred vojno je bil aktiven v partiji in takoj ob pričetku revolucije ga je partija poslala na Štajersko. V teku komunistične revolucije, prav za časa okupacije, je dosegel vse mogoče in nemogoče šarže. Bil je komisar II. grupe odredov, komisar Šlandrove brigade, komisar IV. operativne cone in koroške grupe odredov. Po vojni je bil eden izmed najbolj zaupnih oznovcev v Ljubljani, Z 28. leti je že bil polkovnik tajne policije (OZNE). Nato je postal notranji minister republike Slovenije, torej šef vseh tajnih policij.

Ribičič se je že med vojno silno „odlikoval“. Največja odlika, ki ga je vseskozi krasila, pa je bestijalna krutost. Celo svojim „tovarišem“ partizanom ni prizanašal. Njegova je morala vedno obveljati. Kdor se mu je protivil, ta je to drago plačal.

Prvi povojni župan v Mariboru D. Špindler bi lahko marsikaj povedal o Ribičičevi krutosti. Špindler se je namreč po vojni trudil, da bi izsledil političnega komisarja z imenom Ciril, ki je v njegovi edinici z gorjačo pobil več partizanov. Iskani komisar Ciril pa ni bil nihče drugi kot Ribičič-morilec. Da Špindler le ne bi preveč zvedel ali govoril, ga je Ribičič enostavno zaprl pod pretvezo, da je med vojno sodeloval z Nemci.

Marsikako bi še lahko zapisali na račun te cvetke sedanjega ministrskega predsednika Titove Jugoslavije. Toda to nas končno toliko ne zanima.

Prav pa je, da na tem mestu jasno in glasno povemo, da je bil leta 1945 Ribičič tisti, ki je organiziral in vodil pokolj 12.000 vrnjenih domobrancev iz Vetrinja. Nekdanji partizani sami povedo, da je bil Ribičič navzoč pri pokoljih in tudi osebno sodeloval pri streljanju. Tedaj je bil Ribičič „junak“; nič se ni bal domobrancev, katerih roke so bile trdno zvezane na hrbtih.

Novi ministrski predsednik Titovine se tudi v 25 letih po vojni ni izučil ničesar. O ekonomiji nima pojma. Toda ostal je zakrknjen OZNOvec in zvesti sluga Tita in njegovih najožjih oprod med katere moramo v prvi vrsti šteti drugega slovenskega krvnika Edvarda Kardelja. Tito ga je po-

stavil zato, ker ga na tem mestu potrebuje, kajti Tito skuša ponovno pritegniti vajeti. Deveti kongres je jasno nakazal, katero pot hoče Tito ubrati. **Diktat partije je prva in najvišja zapoved.***

Za izvedbo načrtov, ki so bili izdelani na 9. kongresu, sta Tito in njegov namestnik potrebovala OZNOvca in ga tudi našla v osebi morilca Mitja Ribičiča.

Vedno je bilo očitno, sedaj pa je še bolj, da Tito ni nikdar nasproteval metodam, ki jih je izvajala tajna policija (OZNA), dokler je bila pod popolno kontrolo partije. Tito hoče obdržati moč partije in zajezi razkroj v njej sami. Zajeziti hoče vse tendence decentralizacije. Če treba, se je pripraviljen poslužiti tudi sile. Tito je izbral Ribičiča; in vse kaže, da ga je postavil na to mesto prav zato, ker je bil zvest in brezkompromisen Oznovec — morilec.

Komaj je Mitja nastopil svoj novi in visoki položaj, je takoj napovedal, kako in kaj se bo zgodilo. Zahteval in napovedal je več samostojnosti za vse organe državne varnosti, da se bodo mogli uspešno boriti proti „sovražnikom socializma“ doma in — zunaj. Z drugo besedo: Ribičič je rehabilitiral tajno policijo, ki je na zunaj zgubila na ugledu po padcu Rankoviča.

Najbolj smešno pri vsem tem početju pa je to, da v zapadnem časopisju opetovano beremo, kako namestitev Ribičiča pomeni še večjo liberalizacijo režima. To je ironija, ki ji ni primere. Resnica je ravno nasprotna. To bi zapadni dopisniki hitro spoznali, če bi le hoteli brati jugoslovanske časopisje in zlasti še Ribičičevo komunistično frazerstvo. Zakaj res je, da je v Jugoslaviji vsakdo „svoboden“ samo, če dela to, kar hoče Ribičič. Dejstvo je in ostane, da sta tako Ribičič kot Kardelj, ki sta danes Titu najbližja, celo pri slovenskih komunistih toliko osovražena, da zanju ne marajo.

* Na svojem 9. kongresu je partija med drugim tudi sklenila, da hoče pospeševati proces „samoupravljanja“ in s tem odstopiti od svoje „vodilne vloge“. To je seveda zopet samo taktični pesek v oči naivnemu svetovnemu javnemu mnenju. Po uradnih podatkih namreč partija šteje 1.200.000 članov, Zveza delovnega ljudstva pa 8.000.000. Zato je partija v skladu z zgornjim sklepom 9. kongresa težo naporov za širjenje svojih idej ter za še bolj trdno zasidranje v sedlu prenesla na Zvezo delovnega ljudstva in tako z enim udarcem ubila dve ali pa celo več muh. Saj je partija tako preko mnogo bolj številne Zveze delovnega ljudstva, ki jo ima seveda na tesnih vajetih, postala še močnejši družbeno-politični dejstvenik. Med tem ko npr. Mihajlo Mihajlov še vedno ždi v celici zaradi „zločina“, da je skušal organizirati poleg partije še eno socialistično stranko, je v tej luči na mah razumljiva značilna komedija ob volitvah minulega maja. Navkljub ponovnim Titovim in partijskim opozorilom, da Jugoslavija ne more nikoli postati več-strankarska država, so tokrat bili v edino listo prvič vključeni tudi nekateri „neodvisni“ kandidati — in naivno svetovno javno mnenje je zavpilo gloriozi. Toda takoj in nemudoma je poleg drugih tudi bivši glavni tajnik te iste Zveze delovnega ljudstva Beno Zupančič strogo opozoril na čuječnost pred stremljenji, ki naj bi podprla pot politični dejavnosti izven naše organizacije,“ to je, pred „poizkusi formiranja opozicionalnih skupin ter tendencami k političnemu pluralizmu“... In svetovno javno mnenje tega ni zabeležilo... — Op. ured.

Prav in primerno bi bilo, da tisti, ki vemo kaj o novem jugoslovan-skem ministrskem predsedniku, nalijemo čistega vina o njem onim, ki ga ne poznajo ali pa ga poznajo popolnoma napačno. Ribičič je bil, je in ostane eden izmed najhujših krvnikov v Sloveniji. Če je danes Titov ministrski pred-sednik, to dejstva ne spremeni! Tisti, ki govore, da je danes doma drugače, pa naj se tudi zavedajo, da se na vrhu ni spremenilo nič. Spremembe so navzdol, ne pa pri vodstvu, ki je ostalo enako.

Spominski govor

*Turjak je v silni grozi onemel,
zastavo čisto strgali so psi.*

*Rdeči brat je vislice razpel —
čez našo vas, čez ranjeno zemljo...*

Danes smo se zbrali, da se poklonimo spominu naših dragih prijateljev, branilcem slovenskih vasi, branilcem Turjaka in junakom Grčaric. Šli smo s prižganimi baklami od ene postaje do druge in v mislih spremljali one, ki so pred 26 leti stopali zvezani, opljuvani, zaničevani, žejni in lačni po poti iz Turjaka ali Grčaric na kraj zadnje postaje svojega križevega pota: v Kočevje, Ribnico, Mozelj, Jelendol in Velike Lašče. Prižigali smo bakle, da počastimo na tem koščku slovenske zemlje v svobodni Ameriki one, ki so pri-jeli za puško, ki jim je bila zaradi komunistične zarote in grozodejstva vsiljena, prišli za puško, da branijo resnično svobodo slovenskega človeka, ki tuje komunistične ideologije ni mogel sprejeti, saj je jasno videl, da pri-naša narodu le zlo, zaslužjenje in nesrečo. Slovenski fant je med prvimi ja-sno spoznal, da borba, ki jo oznanja takozvana Ovobodilna fronta in partija — ni borba proti okupatorju, Nemcu in Italijanu, temveč borba proti vsemu, kar je našemu narodu sveto že stoletja, borba proti Bogu, — borba za zmago novega družabnega reda, borba za zmago rdeče revolucije, borba za Sovjete.

Zato je slovenski fant in mož odšel na okope, da brani svoj dom in svoje drage, svojo vas in svojo domovino pred srpom in kladivom, ki je bil našemu človeku znak suženjstva, nesreče in groze.

Sedem dni so branili fantje — vaški stražarji Turjaški grad. Branili pred rdečim bratom in italijanskimi vojaki, ki so slovenskim komunistom tako zvesto pomagali uničevati zadnjo postojanko svobode v tistih dneh negotovosti in zmede.

Padel je Turjak, padle so Grčarice in nato je sledil kočevski proces, ki ne bo nikoli pozabljen, ker je to mejnik prava brezpravne komunistične ju-stice, justice morilcev.

Tam so sodili vodniki v imenu „proletarijata“: dr. Anton Kržišnik, dr. Tominšek, Bojan Polak, javni „tožilec“ Štante in drugi, ki so v stari Jugoslaviji živeli življenje resničnih kapitalistov, življenje prave slovenske buržuazije, sodili so fante in može, ki bi se v resnici mogli imenovati „proletarci“, saj je bila večina brez vsakega premoženja. Poznal sem lahkoatleta ljubljanskega Primorja Vladota Kiena in njegove starše. Živeli so v gramozni jami ob Savi na Ježici, v pravi kolibi, v resničnem uboštvu, poznal njihovo borbo za skorjo kruha, toda ostali so zvesti sebi — in narodu, niso klonili in se prodali kot mnogi od tistih, ki v svoji sitosti in presitosti, v želji po oblasti, niso znali razlikovati resnice od laži, ne svobode od suženjstva. In takih primerov je gotovo še dosti...

Grčarice, Turjak, Jelendol, Mozelj! Iz množičnega groba naroča še nam v današnje dni glas kaplana Malovrha: „Prenehajte z medsebojnimi spori, sicer bodo zahtevali še nove žrtve.“ Tistim, katerim so bile te besede namenjene niso verjeli. Vetrinji pa je tako krvavo potrdil njegov prav!

Na pokopališču v Hrvači pri Ribnici počiva 114 Jelendolskih žrtev. Po znanih in neznanih grobovih pa večina zajetih na Turjaku in Grčaricah. Za mnoge ne bomo nikoli zvedeli, kje je njih neblagoslovljen grob, vendar tudi za te in prav za te prižgimo drobno svečo ljubezni in spoštovanja, da bo spomin teh junakov v naših dušah resnično lep, saj domovina jim še danes odreka pravico biti dostojno pokopan, kaj šele, da bi jim postavila skromen spomenik.

Prepričan sem, da bo prišel dan, ko bo tudi v domovini postavljen spomenik vsem tistim, ki so umrli za idejo resnične svobode, za svoj narod in Boga. Do takrat pa ohranimo njihove ideale čiste in svetle in jih take izročimo svojim otrokom, da bodo tudi oni, v teh nemirnih in razrvanih časih, v teh dneh materialnega blagostanja — spoznali resnično vrednost življenja, spoznali kulturne dobrine, svobodo duha in v tej krizi, ki danes tare človeštvo in posebno še našo novo domovino Ameriko našli prav v duhu, prav v žrtvi naših slovenskih mučencev in junakov pot in pogum, da bodo v življenju, ki je pred njimi hodili jasno in ravno, v ponosu, da izhajajo iz rodu, ki se je prvi postavil po robu rdečemu suženjstvu, v obrambo resničnega dostojanstva človeka, v obrambo, duhovnih in verskih dobrin, v obrambo domovine, narodnosti in svojega božjega Stvarnika.

Naj končam z drobno a tako žalostno lepo pesmico, ki jo je napisal Pavle Borštnik za Zbornik ob 20-letnici Vetrinjske tragedije.

Kam, naj poromam, kam,
 moj brat,
 prijatelj moj, vrstnik?
 Kam naj poneseš svečo?
 V Kočevski Rog, Teharje, Podutik?
 Preveč grobov,
 premalo sveč?
 Moj Bog!

MED KAMENJEM MALO PRSTI

(Dolenjski list. Poslal „Slovenski domobranec“)

Starci čakajo na smrt, mladi odhajajo s trebuhom za kruhom v širni svet

Sedem zvezd ozvezdja Kosci porogljivo in mrzlo mežika Janezu Plotu, ki preži med brazdami s koruzo posejane njive na dnu kraške vrtače. Roke krčevito stiskajo v žuljavih dlaneh izrabljeno koso in kos železa, ušesa prisuškujejo, krvave oči ne vidjo lepote poletnega neba. Šum iz goščave. Roka se bliskovito približa roki, železo zazveni v temi. Šum zamre. Sto in stokrat je zazvenelo jeklo tisto noč. Zveri v goščavi se boje prodornega zvena kovine in koruza je za nočoj obvarovana. Toda Janez Plot ima trinajst njivic, dvoje rok in eno samo življenje. Koruza, pšenica in krompir ne dozorita v eni noči. Veliko je takih noči in na stotine je podobnih Janezov, Francetov in Tonetov v tej od bogov in ljudi zapuščeni deželi — Suhu krajini.

Vsaka pokrajina na Slovenskem ima svoj pridevek: sončna, valovita, lepa in podobno. Suha krajina ga nima. Že odkar nosi to ime, se je vsem zdelo, da je „suha“ povsem dovolj.

V turističnem vodniku beremo: Suha krajina, kraški planotasti svet na obeh straneh gornje Krke, brez tekočih voda, poln vrtač in uval, število prebivalstva v upadanju, mnogo izseljencev, sadje, zdravilna zelišča, vinogradi samorodnice, jesenski račni lov na polhe, nov vodovod iz Globočca pri Zagradcu. Slede podatki o naseljenih krajih. Mimogrede lahko dodam, da je celi Suhu krajini v tem turističnem vodniku posvečeno manj prostora kot šentjerneju.

Janez Plot je kmet iz majhnega zaselka v okolici vasi Hinje. Štirinajst dni je lani varoval Janez Plot svoj pridelek pred divjadjo. Petnajsto noč je zaspal. Divji prašiči so požrli sadove borne zemlje in znojnega truda.

Odškodnino je zahteval Janez, odškodnino od lovcev in dobil jo je. Triinštirideset dinarjev za dvanajst mernikov koruze. Takrat, ko je vprašal, koliko mernikov pšenice lahko dobi za ta denar, so vsi obmolknil. Manj jih je bilo, veliko manj mernikov.

„Prašičev in jelenov je več kot ljudi,“ je tedaj rekel Janez Plot.

Prehodil sem Suho krajino. Ljudem v naseljih Žužemberk, Dvor, Zagradec ni hudega. Presenetilo pa me je življenje v vasih na desnem bregu Krke. Hinje so največji kraj v tem predelu, okoli Hinj pa leže vasi, ki niso na vsakem zemljevidu. Hudo — to je relativen pojem. Kajti lačen ni nihče več in tudi elektriko so speljali v vsako vas.

Zemlja, ki tenko reže kruh

„Pet nas orje naenkrat te naše lehe in še dva konja povrhu. Dva se ubadata s konjem in plugom, trije pa z motikami obračajo zemljo okoli

skal, ki štrle iz zemlje. Med skalami zraste naš kruh, naš krompir in koruza. Malo je njiv, ki bi bile brez skal, njihova cena je visoka. gospodarji so ponosni, če imajo med desetimi ali več hektarji senožeti, travnikov in gozda dve dobri njivi. Vse drugo je v vrtačah ali posejano s kamenjem.“ pravi kmet iz Sel pri Hinjah.

V pokrajini, ki je neprivilačna, posejana s slabimi listnatimi gozdovi, kjer povsod štrli iz zemlje kamen, kjer travnike in senožeti preraščajo grmade, kjer je zemlja iz leta v leto bolj izčrpana, kjer gozdovi iztegujejo roke po slabih travnikih, ti pa po bornih njivah, žive ljudje. Zmeraj manj jih je, ki bi hoteli ostati na tej zemlji. V mesto ali v tujino odhajajo, kajti tu ne vidijo prihodnosti.

Oslabele roke starcev, ki čakajo smrt, ne morejo pridelati kaj več kot samo za v usta. Tudi če bi, kdo pa bo vendar prišel kupovat v Suho krajino krompir, pšenico ali koruzo?

Živinoreja? Strokovnjaki pravijo, da je za Suhokrajince budočnost samo v živinoreji. Ljudje rede vole in prašiče, kupci pridejo, toda vsakdo ve, kako je pri nas trenutno z odkupom mesa in živine.

Mladi gospodar Peter iz Lopate, ki se pri svojih 29 letih, kot mnogi drugi, ne more poročiti, ker mlade Suhokrajince nočejo več živeti na kmetih, je spital dva debela vola. Skoraj petnajst sto kilogramov sta potegnila na tehtnici. Po štiri in pol dinarja za kilogram ju je dal. Ko je nekaj dni kasneje v Metliki kupoval lažji par, ju je plačal po skoraj pet in pol dinarja za kilogram. Namesto da bi pridobil, je zgubil. Ne zaradi neznanja, nedelavnosti, ampak zaradi zakona ponudbe in povpraševanja — in naključja. Smola, je rekel Peter, ki ima doma staro mater in se ne more poročiti.

Bel mercedes, da se vidi

Ljudje po teh krajih so delavni. Nad 70 odstotkov hiš in gospodarskih poslopij je bilo požganih ali porušenih. Mnogo moških je bilo pobitih. V znamenju zvezde ali križa. Križ je bil v teh zaostalih krajih močan, res je. To omenjam samo zato, ker se mnogim zdi, da je Suha krajina po vojni zategadelj tako malo dobila. Starci, žene in otroci so obnovili domove. Otroci so zrasli, rodili otroke. Ti pa so se izselili v mesto ali v tujino. Skoraj vsaka hiša ima koga na tujem.

Ko sem pešačil po teh krajih, me je na poti proti vasi Višnje dohitel nov bel mercedes 200, z oznako D. D. ne kot Deutschland, pravijo v teh krajih, ampak D kot Dolenjska. Voznik me je povabil, naj prisedem.

V Posaarju dela. Tam ga kličejo Hans. Domov se je pripeljal na obisk, zaradi praznikov. „Zakaj pa mercedes?“ sem ga vprašal.

„Ker hočem dokazati, da lahko tudi mi nekaj dosežemo. Mi, Suho-kranjci.“ Nato pa ni več govoril o tem. Samo močneje je pritisnil na plin in kolesa so se zagrizla v blato vaškega kolovoza.

Večne sanje o dobrih cestah

Da, ceste. Suhokranjčani pravijo, da bi vse bilo, če bi bile ceste. Marsikdo bi prišel k njim, prodalo bi se to in ono, kar pač pridelajo. Tisočak v teh krajih veliko pomeni.

Zakaj pa sami česa ne ukrenejo?

„Saj vendar že desetletja plačujemo davke. Vem, tovariš, povsod na deželi ljudje tarnajo zaradi davkov. Tudi mi. Previsoki so. Ampak kaj so nam dali za ta denar? Skoraj nič. Električno in nekaterim vodovod. Vodovod. Vodo, ki je v teh krajih isto kot kruh. Še tisti krompir ali koruzo, ki ga požre divjad, neradi plačajo. Naj sami čuvamo njive, pravijo.“

Premolknil je gospodar Jože iz vasi Višnje in nadaljeval:

„Pa tudi sami ne držimo skupaj. Marsikatero pot bi lahko sami uredili. In to ne slabo. Pa nismo složni. Vsaka hiša vleče na svoj kraj, vas kljubuje vasi. Do tod je naše, naprej pa nas ne briga. V Hinjah bodo zidali cerkev. Sedem starih milijonov so že nabrali. Nekaj bi se že dalo narediti s tem denarjem. Pa kaj mi mar, če jo hočejo, naj jo imajo.“

Grdo so ga na te besede pogledali mati, ki so na zapečku rezljali zobotrebece, ali kot pravijo, klinčke. Če si ročen in priden, jih lahko v eni uri narediš za en dinar. Po deset par odkupujejo v zadrugi butarico, v trgovini pa veljajo petindvajset par...

Veliko je družin v Suhi krajini, ki si s tem rezljanjem zaslužijo za obleko ali davke. Če vam je dolgčas, izračunajte, koliko butaric zobotrebcev je treba narediti za 1500 dinarjev davkov.

Dva sinova dva svetova

Na Veliko noč je bilo. Ljudje so praznje oblečeni prihajali iz cerkve. Stari in mladi. Mnogo mladih, ki so prišli domov na obisk.

Oče v črnini se je glasno, kot priletnemu možaku pritiče, pogovarjal s sinom, ki je prišel za kratek čas iz tujine. Za njima sta stopala mati in sin, ki je ostal na kmetiji.

Stopali so po razdrapani cesti in se pogovarjali. Mati se je naslonila na podlakti naslonila sina iz tujine. Mladi gospodar je ostal zadaj.

„Poglej, Tone, tu bom letos posadil koruzo,“ je rekel mladi gospodar bratu. Za hip se je izseljenec obrnil, se ozrl na kamenjasto njivo in se nasmehnul. Iztegnjena roka mladega gospodarja je obvisela v zraku, v zadregi si je popravil klobuk in molče korekal za njim.

Tisočkrat je bila z besedami prekleta in z delom blagoslovljena ta zemlja. Tokrat pa sem prvič videl, da je tudi zaničevana.

Široko se je raztegoval meh harmonike tisti večer v gostilni v Hinjah. Suhokranjčani so pili in jedli meso, ne pa zelja s fižolom. Treba se je tudi kdaj poveseliti. Po vaseh se je pilo. V vaseh, za katere neki drug turistični vodič kot posebnost navaja, da lahko v njih že srečaš fante na motorjih in dekleta v najlonkah.

Marijan Bauer

ŠTUDENTOVSKI NEMIRI

II.

ŠTUDENTJE ZA „DEMOKRATSKO DRUŽBO“

Prav in potrebno je, da vsaj malo podrobneje pogledamo v ozadje vseh teh gibanj in da jih skušamo razčleniti z ozirom na njih pomen za današnjo dobo.

Glavno vlogo pri vseh kravalih na kolegijih in univerzah navadno vedno igra študentovska organizacija znana pod imenom „Študentje za demokratsko družbo“, ali kratko „SDS“. Ta organizacija je silno uspešna in dobro zasidrana po vseh večjih kolegijih in univerzah. Zveza med njimi, oziroma med posameznimi odseki odlično deluje, kar kažejo spontani podvigi ob istem času na različnih univerzah od New Yorka do Kalifornije. Centrala te organizacije je v Chicagu, podružnice, ki se navadno imenujejo komun, pa se nahajajo na posameznih kolegijih.

Komaj 7 let je, odkar je mlad pomožni profesor na Chičaški univerzi Rihard Flack ustanovil to združenje, ki danes ogroža obstoj vsega akademskega udejstvovanja. Verjetno je, da njen ustanovitelj ni predvideval, kaj se bo vse iz te organizacije razvilo in kako nevarna lahko postane SDS za demokratsko družbo. Resolucije, sprejete na ustanovnem sestanku, so propagirale vse drugo kot silo, kar je slučaj danes. Resolucija ob ustanovitvi govori o socialnem sistemu, o demokraciji, kjer naj bi posameznik sodeloval pri vseh tistih socialnih odločbah, ki zadevajo, oziroma odločajo kvaliteto in smernice njegovega življenja. Ustanovna resolucija je bila razmožena in na tisoče kopij je bilo razdeljenih študentom po raznih univerzah. Leta 1965, pa je SDS nenadoma spremenila svoje lice. Tedaž so podružnice dobile ime komun, tedaj je SDS odprla vrata vsem levičarskim frakcijam, socialistom, anarhistom, Trockistom, Maoistom itd., Na univerzitetnih kampih so se nenadoma pojavili študentje z dolgimi lasmi, neobritimi bradami, v razcapanih oblekah vagabundi. Tedaž je število članstva začelo rapidno naraščati. (Član organizacije postane lahko vsak, kdor plača pet dolarjev letne članarine, v kateri je vključena tudi naročnina za uradno glasilo „Notice nove levice“.)

Komunistična organizacija v ZD je v začetku kazala malo ali nič zanimanja za novo študentovsko organizacijo, ker so pač imeli svoja društva, preko katerih so propagirali komunistično ideologijo. Po letu 1965 pa je zadeva druga. Komunisti so pogumno stopili naprej in se vključili v vse podružnice SDS, kot tudi v organizacijo zamorskih militantov. Danes so sicer komunisti še vedno majhna skupina v SDS, toda so aktivni in imajo na delovanje SDS-a vedno večji in večji vpliv. Vedno pogosteje se v člankih uradnega glasila SDS izraža komunistična filozofija in podružnice so postale bolj bojevit; tako na zunaj kot na znotraj.

Vpliv komunizma se kaže povsod — celo pri izbiranju imen. Neka podružnica na eni izmed Kalifornijskih univerz je svoje ime neostavno spremenila v stranko „Molotov Koktajl“.

Kaj prav zaprav SDS hoče, na zunaj nihče ne ve, ker nima nobenih vidnih ciljev. Je pa proti vsemu, zlasti pa proti redu, oblasti in pa proti vojni. Dandanes je glavna tema te organizacije hujskanje in protestiranje proti vojni, kar potrjuje M. Klonsky, eden od vidnejših predstavnikov SDS-a in znan komunist.

Ker je infiltracija komunizma v SDS vedno močnejša je jasno, da je tej organizaciji prav, da se revolucija v Vietnamu nadaljuje. Najbolj vnetim članom SDS celo ni prav, da je Ho Chi Minh sploh pristal na pogajanja. SDS je po izjavah Klonsky-ja del mednarodne borbe proti imperializmu in rasizmu.

Črni militantje, zlasti organizacija „črnega panterja“, SDS-ovci in mlajši profesorji so se torej znašli v bratovščini s komunisti. Ta bratovščina ne izbira prav nobenih sredstev za doseg svojih ciljev. Vsako malenkost in priliko izrabijo za uprizoritev kravalov in za ustvarjanje kaosa. Njih glavni cilj je, rušiti vsako oblast in uničenje avtoritete, kar pomeni tudi, doseči, da se univerze enostavno zapro in pouk prekine. Dogodki v zadnji spomladi najbolj jasno kažejo, da je temu tako. V New Yorku se je SDS pridružila tistim študentom manjšinskih skupin, ki so se borile za to, da bi manjšinam bila univerzitetna vrata odprta. S svojo taktiko in podporo tem so dosegli prekinitév pouka. Spet drugje so enostavno protestirali proti organizaciji „Peace Corps“. Če univerzitetna oblast nastopi proti njim z disciplinarno akcijo ali celo s policijo, potem pa sebe prikažejo kot velike mučenike in tako dosežejo simpatije pri ostalih študentih. To pa je prav. tisto kar skušajo doseči.

Kako daleč gredo člani SDS, najbolj zgovorno kažejo prizori na zadnjih graduacijah. Zgodilo se je namreč, da je študent odličnjak, ki je bil izbran, da na graduaciji govori, v svojem govoru ni vedel drugega povedati, kot da univerza ni dobra, da je sistem zanič in da je Amerika zanič. Svoj govor je zaključil z zahtevo, da je treba celoten sistem v Ameriki takoj spremeniti. To se je zgodilo na katoliškem kolegiju. Študentka odličnjakinja na isti šoli je, ko je bila klicana pred škofa, da dobi nagrado, škofu obrnila hrbet in pozdravila publiko z dvignjeno pestjo ter nagrado odklonila!

Tako daleč smo torej! Nes pametno je misliti, da bo aktivnost SDS ponehala. Stopnjevala se bo brez ozira na to, kako bodo potekali dogodki v Vietnamu; kajti ideje, katere organizacija propagira, so revolucionarne. Na eni strani na ves glas vpije da je proti sili, na drugi pa z vso vnetostjo drvi za onimi ki hočejo zasužnjiti ves svobodni svet. Če bo svobodni svet, tako družba kot posamezniki, mirno gledal vse to početje, potem je res mogoče, da pride do komunistične poplave.

OB NOVI OBLETNICI
MUČENIŠKE SMRTI
USTANOVITELJA, OČETA IN VRHOVNEGA POVELJNIKA
SLOVENSKEGA DOMOBRANSTVA

GENERALA LEONA RUPNIKA

SE GLOBOKO KLANJAMO NJEGOVEMU SPOMINU TER
OB NJEGOVEM SVETLEM ZGLEDU NA ČELU TISOČEV
JUNAKOV, KI SO NA SVETIH SLOVENSКИH TLEH DALI
ŽIVLJENJE ZA SVOBODO IN DOSTOJANSTVO ČLOVE-
ŠTVA, ZNOVA VISOKO DVGAMO ZASTAVO NAŠEGA
NENEHNEGA BOJA ZA
BOGA — NAROD — DOMOVINO.

M. Jakopič

Materi

*Odprl sem duri in skozi tišino večera
kot sveta molitev je padla beseda: dober večer, moj sin!
Potem je postalo v sobi vse svetlo, vse čisto, vse dobro...
Vsa teža je padla iz duše in okna in rože dobile so novo podobo.
Na mizi je že čakala skleda z ljubeznijo tja postavljena in z
ljubečo roko blagoslovljena...*

*Potem sva molčala; oči so govorile brez besed.
Le kdo bi si upal motiti tišino in opojnost večera,
ki ga je blagoslovil tvoj pogled in tvoja topla ljubezen, mati!*

*Dolgo je že od tedaj. Čas je neusmiljeno strl vse, kar je imelo vsebino,
težo, in sveto ljubezen. Umreti so te pustili, osamljeno in zaničevano,
prezirano in prepolno hrepenenja. Potem so ti mrtvi kupili rož, da
bi skrili vanje svoj spačeni obraz in varali sami sebe, da ti nikoli
niso storili najmanjše hrvice...*

*Tih je tvoj grob in osamljen. Nihče ne pokleka na beli pesek, da
bi se pogovoril s teboj in Bogom. Pa vendar je tako blizu do tebe,
tudi iz tujega sveta, veruj, mati...*

MATICA MRTVIH

Podatki o Slovencih pomorjenih po zločinski Osvobodilni Fronti 1941—1945

2. Zvezek — doba Vaških straž 1943

Izdal in založil zgodovinski odsek pri Zvezi DSPB-TABOR

Galinda Press, Inc., Cleveland, Ohio, USA, 1969 — Str. 160

Ni se še v nas pomiril na novo razdraženi skeleči vtis prvega zvezka matice strahotnih krvavih žrtev začetnega leta komunističnega prekucništva prav za časa sovražne okupacije naše domovine, je zgodovinski odsek pri Zvezi DSPB-TABOR obelodanil že drugi zvezek.

V enaki lični in priročni zunanji obliki kot prvi, ta novi zvezek zajema dobo Vaških straž leta 1943.

Za uvod prireditelji pokažejo na nekatere meddržavne vojnopravne norme za slučaj sovražne okupacije, ki bralec na mah razgalijo krivdo okupatorjev, naše komunistične kolovodje in njihove prisklednike pa poleg tega tudi še kot najbolj nizkotne veleizdajalce. Sledi kratak, pa dokumentaren pri dobe, katero so v našo ponosno zgodovino naroda svobodnjakov za večne čase neizbrisno s svojo mučeniško krvjo zapisale v matici zopet samo suhoparno, po abecednem redu neštete žrtve.

Kot v prvem zvezku, tako zaradi pomanjkanja virov in gradiva v tujini tudi v tem delu obelodanjeni seznam žrtev še zdaleč ni popoln. Toča spričo vsesplošnega poloma, ki ga na vseh področjih kopiči za seboj sedaj že skoraj 25 let nemogočega eksperimentiranja s „socialistično stvarnostjo“ v zaslužnji domovini, bi bil samo droben odstotek že tu naštetih imen več kot preveč, da bi za vse rodove neizpodbitno dokazal vso bolno zločinstvenost in veleizdajo norcev, ki jih je samo v zmagoslavni pijanosti zaslepljena nepredvidnost in nerazsodnost državniških in političnih pritlikavcev velikega zapadnega sveta šele po koncu vojne nasilno posadila tudi našemu narodu na grbo.

Kot v prvem, tako tudi v tem zvezku ne najdemo nikakšnih patetičnih primesi, s katerimi krvavemu sistemu shizofrenikov vdinjeni pisuni v domovini polnijo že 25 let knjižne police in posiljujejo možgane poveljnega rodu. Navzlic razumljivemu pomanjkanju gradiva v tujini, so suhoparno naštetá imena v dokumentiranem okvirju kratkega orisa zgodovinskih dogodkov proti-tež, ki daje jasen, nedvomen, vsestranski odgovor na neštetilne, že za časa revolucije prav v času sovražne okupacije ter po vojni nakopičene laži, p-tvorbe in izmišljotine. Pri vsem pomanjkanju gradiva je v tem zvezku vsako

posamično zapisano ime namreč že zadostni dokaz resnice, ne glede na to, da so sestavljenci brez vsakršne napačne sramežljivosti ali celo obzirnosti v svojem orisu dogodkov priznali tudi napake, ki so pripomogle k višku naše žalofrige te dobe: **Grčarice in Turjak**.

Prav zaradi tega je tudi ta drobni zvezek naše matice mrtvih pri vsej navidezni skromnosti tako močan argument, da neusmiljeno razsvetli vse in vsakogar: tu in tam, včeraj in danes. V zvezi s prvim zvezkom je v njem odgovor na vsa vprašanja in vse dvome, pa tudi na vsa stremljenja, ker jih neizbežno zreducira na osnovno, bistveno resnico o komunizmu, to je, kaj je v bistvu bil, je in bo ostal, dokler ga zdrav človeški rod ne bo izpljunil tudi iz svojega besednjaka kot najbolj sramotno in ponižujočo psovko. Iz tega pa tudi sledi, da osnovna naloga vseh naših poštenih stremljenj mora slej ko prej še vedno biti — **protikomunizem**. Včeraj in danes; doma in v tujini.

Da to ni samozadostitveno, storilno negiranje, to je, da ta protikomunizem po pravilnem pojmovanju ni „negativen“, je dokaz že samo abecedni red suhoparno naštetih žrtev tudi v tem zvezku naše matice mrtvih. V žarki luči teh imen — zavoljo okoliščin, v katerih so se s svojo krvjo sama neizbrisno zapisala v anale naše slavne zgodovine — zablesti namreč jasna in svetla, bodočnost naroda, ki je bil v brk zmede pojmov sposoben dati iz sebe junake Štajerskega bataljona, bataljona Legije smrti, četnike in vaške stražarje, da so nam v najbolj temni dobi naše biti navkljub, ali pa mogoče prav zaradi vodstvenih napak, ki so vodile do Grčaric in Turjaka, dali ponosen dokaz vitalnih, pozitivnih stremljenj našega človeka: **Slovensko domobranstvo**.

Vsaj od tistega trenutka naprej, ko je iz ostankov teh junakov gen. Leon Rupnik v slovenskem domobranstvu uspel pričarati utelešenost slovenske slepo življenju in napredovanju v svobodi, namreč naš protikomunizem ni več samozadostitveno in zato mogoče — na videz — negativno protivništvo. Na temeljih, najvišjih, vseobsežnih vrednotah, ki jih predstavljajo Bog — Narod — Domovina, postane naš protikomunizem pozitivna afirmacija naših moralnih, narodnih in domovinskih stremljenj, ki jih je negiral in se jim že zoperstavlja nemoralni, nenarodni komunizem brez domovine ne že samo zaradi zunanjega, fizičnega nasilja, temveč predvsem zaradi svoje „idejne“ zvrsti, ki je sama po sebi gonilna sila njegovega nasilja, brez katerega se ne bi mogel nikdar in nikjer uveljaviti, ker se upira svobodni človeški naravi sami.

Preko tega, pa tudi samo preko tega v krvi desetisočev žrtev, v zubljih komunističnega prekucništva izkristaliziranega pozitivnega idejnega bogastva edine resnične slovenske narodne revolucije gre namreč smer naših naporov raz osnove moralnega prerojenja v Bogu k popolni, vsestranski družbeni in politični svobodi slovenskega naroda vse tja do poslednjih konsekvenc suverenih meja domovine.

Tako lahko tudi razumemo v tem zvezku naše matice mrtvih (str. 103) ohranjeno dejstvo, da sredi največje teme zmedenih pojmov tudi v oči grozne

smrti nikomur ni bilo žal, da se je boril proti komunizmu. Zakaj to do najgloblje skrajnosti pozitivno idejno bogastvo, ki ga je predvsem zaradi njihove žrtve utelesil gen. Leon Rupnik v poznejšem vsenarodnem slovenskem domobranstvu, so ti pod komunistično veleizdajalsko in zločinsko pestjo umirajoči Slovenci — četudi podzavestno — nosili v sebi. Zasajeno je namreč v samo naravo in bistvo vsakega po božji podobi za svobodo ustvarjenega človeškega bitja širom zemeljske oble.

Zato je tudi ta zvezek naše še zdaleč ne popolne matice mrtvih nedvomen kažipot predvsem vsem tistim med nami v zdomstvu, ki so po svoji vesti pozvani, da našim zanamcem — pa tudi vsemu svetu, ki vsak dan bolj hlatajoče išče izhoda iz vedno hujše zmede pojmov, — pokažejo predvsem v krvi desetisočev naših mučencev zacementirano jasno, prijemljivo, osnovno resnico o nujnosti našega in univerzalnega pozitivnega protikomunizma. Neopravičljivo in zato nedopustno je, da se prav ti najbolj pozvani v posmeh mladega rodu, ki bi moral navdušeno in z idealnim veseljem prevzeti njih plamenico, po eni strani izgubljaajo v sterilnih zdrabah ter v čudovite sanje ujetih stremljenjih, oziroma se po drugi strani skušajo izmikati svoji osnovni nalogi kvečjemu še z nikomur koristnim leporečnim opletanjem o „pozitivnosti“ iskanja in zastopanja neke hudo meglene „občevaljavne“, pa tako abstraktne „resnice“, da ji še sami ne vejo pravega imena (ali pa ga nočejo povedati!?), reševanje našega najbolj dragocenega zaklada, ki lahko služi vsemu svetu za svetel zgled, pa prepuščajo po večini preprostim, pa zato tem bolj značajnim možem, ki vsaj prvenstveno tega posla niso dolžni opravljati.

Pretežni del naklade pa seveda mora po vseh mogočih poteh in kanalih zopet v domovino. Tam bo dinamit, ki bo v kritični, iščoči pameti mladega rodu na mah razgnal privzgojeno meglo laži in potvorb ter mu z vso jasnostjo pokazal tudi pot, po kateri bo iz tega dušljivega vzdušja najhitreje prišel k resnici o izvoru in bistvu sistema, v katerega je ujet; s tem pa še korak bliže k — svobodi.

Tudi v tem skromnem, pa priročnem zvezku naše matice mrtvih po abecedi, samo s suhoparnimi podatki našteta imena so neovrgljiva; — ne glede na oris dejstev in dogodkov, ki so bili strahotno okolje njihove mučeniške smrti. So del naše zgodovine, ki je ne moreta spremeniti ne pritisk, ne diplomacija; še manj seveda kakršnokoli poštimovstvo lai celo kapitulantstvo. To matico mrtvih bodo prav zaradi njene nepopolnosti lahko „ignorirali“ samo tisti, ki jim je — v opozorilo...

Samo K

Tema za razmišljanje:

Dve stvari sta enako škodljivi: molčati, ko je čas spregovoriti, in govoriti, ko bi bilo potrebno molčati.

Friedrich Bodenstedt

JUNAKI KRIŽKE VASI

(Nadaljevanje)

Čudili smo se, da rdeči ne odnehajo. Prav tako nam je bilo jasno, da to ni bila samo navadna partizanska raja.

Šele v emigraciji sem se poučil, da nas je napadala 15. partizanska (elitna) brigada, bivši Dolenjski odred samih starih rdečih borcev, ki so podili v smrt rajo pod poveljstvom kapetana španske republikanske (rdeče) vojske **Antona Žnidaršiča**, soborca **Franceta Rozmana** (takratnega rdečega komandanta Slovenije), doma iz Ptuja na štajerskem in ki je bil komunist že od leta 1927. Komisar brigade je bil **Jakomin** — Črni. V brigadi je bilo tudi mnogo partizanov iz bivšega Istrskega odreda, ki je bil kazensko razpuščen, štab pa — razen namestnika komandanta — postreljen. Med stariimi rdečimi borci so bili osovraženi in so jih neštetikrat zmerjali: „Prokleti Primorci!“ (Rudi Pušenjak-Uragan' Belokranjska brigada. Ta pobita raja ni bila za „tovariša“ Pušenjaka vredna niti toliko, da bi štel njene mrtve.)

Postalo pa mi je tudi jasno, zakaj se je **Janez Marn-Črtomir Mrak**, ustanovitelj in poveljnik četniškega odreda, ki se je vedno kril za domobranskimi hrbti in je bil v tem času na Polici za Višnjo goro, takoj umaknil na Orle pri Ljubljani, ne da bi dal en sam strel v hrbet partizanom. V 15. partizanski brigadi je namreč bil njegov 1. bataljon, kateremu je poveljeval ko je bil še partizan. Tako je stal pred dilemo: ali pomaga „belim“, do katerih ni imel simpatij, pač pa jih je pridno izkoriščal, ali „rdečim“, od katerih je pobegnil. Eni kot drugi pa so bili doma po večini z istega področja.

15. partizanska brigada je poznala našo borbenost iz ribniške doline; zato so se nas bali in nas tudi posebej sovražili. Očitno je tudi partizanska komanda visoko cenila našo borbenost, če je za našo likvidacijo porabila celo 18. divizijo s petimi brigadami, topništvom in tanki.

Napad na Križko vas je bil poverjen elitni 15. brigadi, ki je štela (po partizanskih virih, ki so seveda nezanesljivi) nad 400 mož, poleg topništva, tankov in drugih enot. Da si zavarujejo hrbet, je Cankarjeva brigada branila smer od Grosuplja, 12. brigada je napadla Višnjo goro, 8. in 9. brigada pa Stično in št. Vid.

Namen je bil jasen: 63. četa je bila številčno premajhna za položaj, ki ga je zasedala na tako izpostavljeni točki. Prav tako je bila za tako nalogo preslabo oborožena in premalo izvežbana. Imeli smo samo enega vodnika, ki je služil jugoslovansko vojsko, in samo nekaj posameznikov,

ki so v Jugoslaviji služili vojake. Večina nas je bilo mladoletnih prostovoljcev, ki smo prišli iz Novega mesta na vežbanje v Ljubljano decembra 1943.

Zal so nam v Ljubljani utepali v glavo samo „levo“ in „desno“ ter posebno pazili, da bomo strumno pozdravljali oficirje in jih pravilno naslavljali: „gospod“! Vse premalo ali skoraj nič pa nas niso vežbali v tem, kako si bomo čuvali glave pred krogami, ko ne bomo imeli „gospodov“, pač pa samo občudovanja vredne idealiste, ki zaslužijo vse naše spoštovanje.

Eden takih idealistov je bil tudi naš poveljnik stotnik Pirnat. (Ko je v Ribnici ugotovil, da ima kuhar v posebni posodi boljšo kavo za njega in svoje prijatelje, ga je tako razjezilo, da je kuharja dal po kazni na raport. Pred vso četo je povedal, kaj je ugotovil; potem pa dodal: „V moji četi smo vsi enaki — od mene do zadnjega domobranca. Vsi se borimo za isto stvar.“ Kuhar je moral po kazni v četo, na njegovo mesto pa je izbral najstarejšega domobranca.)

63. četa je bila po večini sestavljena iz občin Dobrnič, Žužemberk in Trebelno; le nekaj posameznikov tudi od drugod; torej iz osrčja tedanje partizanske (komunistične) republike, ali kakor pravijo oni: Iz „osvobojenega ozemlja“. Zato smo dobro poznali komunistično pravico. Prav vsi smo vedeli, da je največja milost, ki jo lahko od partizanov pričakujemo, če nas dobijo v roke žive, krogla v glavo brez mučenja; v najhujšem primeru pa nas bodo rezali in pekli žive z vso naslado modernega sadističnega barbarizma.

Proti tretji uri popoldne je postal položaj skrajno resen. Prvi vod je imel največ izgub in je bil številčno najšibkejši in na najslabšem položaju; poleg tega je padel še njegov vodnik. Partizani so povrh imeli tudi naše številčno stanje, naš razpored in točno skico naših bunkerjev, kar bom pozneje navedel iz partizanskega vira.

Nam so vedno utepali v glavo, da smo vojska in se moramo tako tudi obnašati. Z drugo besedo: Braniti in boriti se moramo samo proti oboroženemu sovražniku, njegovih civilnih zaupnikov, ki so bili njegovo jedro, pa se ni smel nihče dotakniti. To je menda pravilno v vojni, v revoluciji pa je usodno; to bo potrdil vsak ki revolucijo pozna. Pregarjali smo oborožene, po političnih komisarijih terorizirano rajo, kar za komunistično strukturo ni bilo nič drugega kot da drugi likvidirajo njihovo opozicijo. Nismo se pa smeli dotakniti njihove civilne elite, ki je spadala — v kolikor je kaj pomenila v intelektualne in polintelektualne vrste, ker je nad njimi bedela — ironija usode — naša in okupatorska avtoriteta.

Tako lahko razumemo, zakaj je naše „politično vodstvo“ ostalo „čisto“ ter danes plava v objemu dialoga, oziroma je že ali še bo kmalu doma, narod pa je umiral — in z njim vred tisti del inteligence, ki je bil z narodom ne samo z jezikom, ampak s srcem. Opletanja, ki so jih v preteklosti pisali o revoluciji razni gospodje v emigraciji, češ da so v partizanih bili

samo banditi, koristolovci in sprijeni študentje, so neodgovorna propaganda, kateri se bo poznavalec tedanjih razmer samo posmehlil. Dejstvo je, da je bila velika večina slovenske inteligence in polinteligence pri partizanih (tukaj ne mislim rdečih borcev) ali v O.R., ki je direktno ali indirektno služila komunizmu. V domobrancih je bila njihova manjšina; in še ta je izhajala po večini iz kmečkih domov, dočim so intelektualni komunisti izhajali iz slovenske kapitalistične buržuazije. Če nimam prav, naj mi kdo dokaže, da sem v zmoti!

Vsi izhodi iz vasi so bili za vaščane ves čas odprti. Tako se je družina terenca Jamnika, ki je pred nami pobegnil in vodil partizane v bojih z nami, redno z njim sestajala in mu nosila tudi vsa poročila. Med borbo smo dostikrat slišali partizane, kako pogosto so klicali: „Kje je pa Jamnik? Jamnik, stopi naprej!“ V vasi se je nahajala tudi neka inteligentna ženska - nedomačinka, za katero smo prav vsi vedeli, da je bila OF-arka. Po mojem mnenju je bila ona edina oseba v vasi, ki je bila sposobna narediti točno skico našega položaja, bunkerjev, razporeda in števila, ki je ostalo v vseh treh tednih enako. Ta skica je bila naša Ahilova peta.

Po tretji uri popoldne so partizani privlekli svoj protitankovski top na razdaljo približno sto metrov od bunkerjev našega prvega voda. Iz take bližine so bili zadetki točni. Tako je bil v bunkerju strojničar ubit, strojnica razbita, pomočnik ranjen; drugi pomočnik je z dvema puškama držal položaj. Streljal je tako hitro, da so bile cevi kar rdeče. Tako se je dogajalo tudi v sosednih bunkerjih. Rdeči so zažrtali svoj predor ne glede za ceno, ki so jo zato plačali.

Petnajst minut pred 4. uro popoldne je prišel v naš bunker stotnik Pirnat. Samo trenutke prej je naš strojničar oddal rafal na rdečega strojničarja od poti proti Peščeniku. Z minometalcem bi ga lahko pregnali, ne pa s strojnico.

Z nekim domobrancem, ki je rekel, da je doma iz Peščenika in da je na dopustu, sva ob strani line opazovala položaj. Nenadoma začutiva hud udarec in oba sva rekla: „Dobila sva jo...“ Krvni ni bilo nikjer, pač pa velika luknja ob robu line, raztrgane bluze in razcefran lesen strop. Bila je partizanska protitankovska krogla.

„Ta hudič je pa dobro pomeril...“, je zabrundal moj prijatelj.

Stotnik Pirnat, ki so ga spremljali partizanski rafali z nasprotnega hriba in s katerimi so že obvladali naš hrbet, nam je rekel, da je nemogoče vzdržati. „Ko bom odšel, posamično zapustite bunker in se umaknite nižje, od koder je s križnim ognjem mogoče obvladati tudi ta prostor“. Pogledal je na uro in dodal: „Točno ob 4. uri bomo naredili izpad. Smer: Stari grad v Višji gori. Vi počakate, da se prvi in drugi vod potegne dol; potem udarimo ven...“

Toda njegovo povelje ni moglo več priti do vseh domobrancev, ker so partizani že prebili naš položaj v prvem valu.

Že tekom dne je šlo nekaj domobrancev tretjega voda za nadomestilo v prvi vod. Tako je **Lojze Štepec**, iz št. Vida pri stični tolkel po partizanih iz bunkerja, ne da bi se zavedel, da tank podira že sosednji bunker. Ko pogleda skozi strelsko lino, vidi domobrance, ki so zapuščali položaj. Pognal se je za njimi. Preskočil je bodečo žico. Kljub temu, da je zemlja škropila pomešana s svincem in železom eksplodirajočih min in granat, je dohitel druge.

Nato smo še mi udarili v naskok na bodečo žico, ki nam je bila tokrat v napoto.

Pridrvm do žice, skozi katero se je tlačil debeli **Dragan** iz Trebelnega. Zagrabim puško za cev in z nekaj udarci je žica odletela.

Dragan je bil ravno med njo in je zarenčal: „Mi boš uniformo raztrgal...“ „Tebi gre za uniformo, meni za glavo“, in že sva bila zunaj žice.

Pred nami so bežali partizani. Mislili so da smo ponovili protinapad. Ko so za nami videli s hriba, da delamo izpad, so tolkli, kolikor so mogli. To ni bilo streljanje, ampak pošastno vretje; vmes pa so udarjale granate. Tekli smo proti gozdu in se še sklonili nismo, ker mi tedaj še na misel ni prišlo, da bom odnesel celo kožo.

Ob umiku iz bunkerja smo pustili zaboj s strojniško municijo.

„Tega jim pa ne pustim“, je ob izpadu rekel **Matija Legan** iz vasi **Reber** pri **Žužemberku**.

Pognal se je na grič. Še predno je prišel do bunkerja, ga je granata zadela v polno... **Matija** je bil edina žrtev tretjega voda.

V vasi smo pustili vso opremo, kovčke, četni arhiv itd. V kovčku sem imel 300 cigaret, katere sem hranil za strica v upanju, da homo šli kaj proti **Žužemberku**. Poleg teh še slike, pisma in dnevnik. Prisilni partizanski mobiliziranec, ki je bil moj domačin, je potem pripovedal, da me je videl mrtvega pri **Višnji gori**. Fant je bil starejši in me ni preveč dobro poznal. Najbrž je videl moje stvari. Verjel mu ni nihče, ker so doma mislili, da sem še vedno v **Ribnici**.

Skozi vas se je umikal stari borec štajerskega bataljona **Jože Zorko**. Nasproti so mu prišli štirje partizani. Zaregljala je njegova strojnica — in so padli. Za njimi so prihajali drugi, tretji... Končno so ga začeli obkoljevati. **Zorko** je bil preizkušen borec. Padali so kot muhe. Končno je padel njegov pomočnik, 18 letni **Turk** izpod **Gorjancev** (**Dolž** ali **Zajčji vrh**) in ranjen je bil njegov drugi pomočnik **Tone Tomšič**, doma iz **Knežje vasi** pri **Dobrnju**. **Zorko** je izstrelil zadnji naboj in jim je iz obroča ušel. Ujeli so samo ranjenega **Toneta Tomšiča**.

Zorko zadnji domobranec v **Križki vasi**, je tekel med partizani, ki se še zavedali niso, da imajo „belčka“ med seboj. Preskočil je bodečo žico v smeri **Višnje gore**. Tedaj šele so se zavedli. Toda vse divje streljanje ga ni zadelo.

Ko je že prešel Pristavo in je mislil, da je rešen, je izza grma skočil predenj partizan z brzostrelko; in drugi s puško: „Roke v vis!“

Jože je spustil prazno strojnico na tla in dvignil roke. Pod kolovozno potjo je bil breg s posekanim gozdom. Na glavo se je vrgel pod pot. Zadel je ob štor s tako silo, da mu je odletel pas, in jima — ušel!

Pri Starem gradu v Višnji gori smo se začeli zbirati. Sosedov France je bil že v velikih skrbeh, če bom prišel. Bila sva velika prijatelja.

Preštevali smo svoje vrste. Nekdo je rekel, da prihajajo še z ranjenci iz Pristave. Zorko, ki so mu živci popustili, je hotel biti prvi — golih rok. S štetjem smo ugotovili, da manjka še šest domobrancev, ki niso spadali med mrtve in ranjene. Tedaj sem bil resnično vesel, da nisem imel nobenega brata v četi. Kako sta se mi smilila brata, ki sta imela druga dva brata med pogrešanima!

Poveljnik je odredil da gre polovica čete v Višnjo goro, druga polovica ostane na položaju v gozdu v smeri Pristave.

Poiskali smo si zasilna zaklonišča. Z nasprotnega brega so nas obstreljevali rdeči in dajali duška svojim „kulturnim“ čustvom, ko so nas z vsemi krilaticami „belih svinj“ in podobno po „bratsko“ pošiljali v p. m....

S kričanjem se je posebno odlikovala neka „tovarišica“. V svoji „ljubljanščini“ se je drla pod Pristavo: „Hudiči beli, tistega smrkavca, ki nam je zbrojevko pustil pa v r...t sunite...!“ Mišljen je bil Zorko.

Taki „smrkavci“ so postali pri rdečih „narodni heroji“, pri nas pa še priznanja niso dobili.

Tako smo pričakali noč. Očitno je bilo, da so bili rdeči slabo izvežbani. V gosti temi so nekateri namreč zažigali cigarete, kar je z naše strani pognalo rafale v dotično smer, v odgovor smo čuli krik zadetega.

Drugi večer, 22. junija smo dobili zameno preostale čete.

Preko noči smo se nastanili v kleti požgane šole v Višnji gori. Bila je popolna tema, ko smo dobili sporočilo da je prišla pomoč.

Kmalu nato je prišel France in mi povedal veselo novico: „S Smoličem sem govoril. Pravi, da je tudi tvoj brat med njimi.“

Bil je 4. domobranski udarni bataljon iz št. Vida pri Stični. Srečanje z bratom po osmih mesecih je bilo zares pravo presenečenje.

Kakšna je bila zveza z domobranskimi bataljoni?

(Sledi)

KOT NAŠI SVETLI JUNAKI, TAKO JE TUDI "TABOR" DANAŠNJE ZMEDENE DNI NA PRAVILNI POTI BOJA PROTI MEDNARODNI ZAROTI IN S TEM TUDI ZA RESNIČNO SVOBODO SLOVENSKEGA NARODA. NE POZABITE TEGA IN PODPRITE NJEGOVO POSLANSTVO Z REDNIM PLAČEVANJEM NAROČNINE IN S PRISPEVANJEM V NJEGOVO TISKOVNI SKLAD!

Jože Vidmar – 50-letnik

Mislil sem, da je petdeset let starost, pa vidim, da je polnost dozorele mladosti. Vidmarjev Jože mi to znova potrjuje.

V stopških farnih bukvalah stoji, da je Jože zagledal luč sveta 14. septembra 1919 leta v št. Joštu pri Novem mestu.

V osnovno šolo je hodil v Stopiče. Ker je bil fant nadarjen in po prigovarjanju domačega župnika, so ga domači poslali v gimnazijo v Novo mesto, Jože je študij vzel resno, zato se je vseskozi odlikoval kot vzoren, priden in nadarjen dijak. Veliko maturo je končal z odliko. Po maturi je odšel na univerzo v Ljubljano.

Kot zaveden Slovenec in odličen idealist ni stal ob strani v času narodove preizkušnje. Klic domovine v njem je bil

močnejši kot skrb za osebni napredek in lastno varnost, zato je stopil v vrste fantov, ki se niso hoteli ukloniti komunističnemu nasilju, ki je z botrovanjem Moskve, po krvavem tiranu Stalinu reševalo Slovenijo.

V znani zameški borbi, kjer so se razbile partizanske brigade in se rešile pogina z begom, ob odločni in kleni udarnosti dolenskih fantov pod poveljstvom junaka Vuka, je Jože doživel in srečno preživel ognjeni krst, kjer je od blizu spoznal toliko opevajočo hrabrost partizanov...

Kot domobranec je nato služil Jože na Notranjskem, konec vojne pa je doživel na posadki v Rovtah.

Begunstvo je okušal v italijanskih taboriščih: Monigo, Servigliano, Senigallia, Napoli, od koder je odpotoval v Argentino, kjer sta si z go. Brigito Cvetkovo uredila vzgledno družinico v prijetnem domu v Berazategui-u.

Skromen, kot je vedno bil naš Jože, v nenehnem prizadevanju za dobro

naše skupnosti, bi mu bilo gotovo neprijetno, če bi našteval njegove vrline in kreposti. Pa naj bo; povem pa, če bi v Berazategui-u delili Nobelove nagrade za mir, bi bil Jože — Angel sloge — prvi nagrajenec.

Da tak in prav tak je potreben tej naši slovenski skupnosti, tak uživa spoštovanje Slov. doma Berazategui, ki mu predseduje in kjer obenem načeljuje šolskemu odboru že od njega početka, in takemu Ti voščimo Jože, našemu zvestemu članu, soborcu, v imenu starešinstva naše organizacije ob Tvojem srečanju z očakom Abrahamom:

Bog Te živi Jože vsaj še eno tako dobo!

Jože Grabnar — 50-letnik

Kdo bi mu jih prisodil? Toda naša pratika pravi, da je res. Čeprav temu našemu tihemu, skromnemu, nesebičnemu, a zato toliko bolj požrtvovalnemu delavnemu jubilanu osebno ne bo prav, da ga vlačimo v javnost je naša častna soborčevska dolžnost, da se ga za to priliko spomnimo.

Naš Jože, tako ga vedno kličemo, je res pravi sin naše krvi. Rodil se je v št. Vidu pri Stični. Tu je hodil v šolo in tu prebil svoja mladostna leta. Vzljubil je očetovo grudo in živel z njo. Ni imel velikih želja. Bog — Narod — Domovina! To so bili njemu že tedaj edini simboli življenja. Preprosto jih je dojemal in živel po njih. — Ustvaril si je družinico in bil srečen.

Toda prišla je vojna in za njo revolucija. Narod je bil pribit na križ! Tudi Joževa

življenjska idila je dobila smrtni udarec. Takoj v začetku se je znašel v objemu „osvobodilne fronte“, toda tudi takoj v tej fronti zagledal satanski obraz brezbožnega svetovnega komunizma. Izrabil je situacijo, v kateri se je nahajal; zbral na hitro, kolikor je mogel orožja, in začel s pokojnim Lojzom Groznikom organizirati prvo obrambo doline pred ropanjem partizanskih S pok. Groznikom sta tudi ustanovila prvo vaško stražo v Zagorici. Pozneje

je odšel na postojanko na Sela-Šumberk. Ob laškem razpadu se je z močno skupino prebil preko Litije v Ljubljano. Ob ustanovitvi domobranstva se takoj vključil v te bojne vrste. Bil je nekaj časa na ljubljanskih blokih nato pa odšel z majorjem Cofom na teren. Tu je ostal kot vodnik do umika na Koroško.

Begunska leta je preživel v Italiji, od tu pa emigriral v Argentino. Takoj ob ustanovitvi borčevske organizacije se je vključil v njene vrste. Ob reorganizaciji je prevzel mesto članskega načelnika. To funkcijo z vso vestnostjo in marljivostjo vrši še danes. Čeprav je zadnje čase rahlega zdravja, je vedno navzoč na vseh sejah društva in odbora Zavetišča.

Dragi naš Jože! Ob tem Tvojem življenjskem jubileju, Ti za vse Tvoje delo in zvestobo izrekam iskreno zahvalo. Predvsem Ti pa želim, naj Te Bog še dolgo, dolgo ohrani zdravega v krogu svoje družine in društvu Tvojih prijateljev soborcev. Še na mnoga leta!

J. J.

ZA BELEŽNICO

Tretji svet?!

Buenosaireška Svobodna Slovenija (Leto XXVIII/22, št. 32) z dne 7. 8. 1969 je v uvodniku, ki ga je prispeval T. M., prinesla:

Struja duhovnikov, ki se imenujejo „Duhovniki tretjega sveta“, je nastala pred leti v Brazilu, zlasti ob delu brazilskega škofa Don Helder Cãmara. Kmalu se je razširila na sosednje države in končno po vsem nerazvitem svetu — Tudi v Argentini je mnogo duhovnikov, ki pripadajo tej struji. Njihov namen je študij in reševanje socialnih problemov vernikov in ljudi nasploh. S socialnim delom se ti duhovniki približajo ljudem, da zboljšanjem tvarnih razmer lažje širijo med njimi Kristusov nauk. Je pa pri njih, kot povsod, mnogo skrajnežev, ki ne poznajo mere, in tudi takih, ki pod pretvezo „tretjega svetstva“ prihajajo že na popolnoma politično polje zlasti na levem področju. V to strujo se udinjajo tudi razni laiki, med katerimi pa je, kakor se včasih pokaže, tudi nekaj levičarske infiltracije.

Ta struja in njena ideologija je sama po sebi nekaj pozitivnega, v kolikor predstavlja resničen interes do človeka in njegove časne in večne sreče. Je sicer zelo osovražena v raznih konzervativnih krogih zaradi svojega socialnega poudarka. Vendar, dokler ostaja v mejah krščanske etike, dotlej je iskren izraz širjenja Kristusovega evangelija.

Dne 14. 8. 1969 pa je sam organ madžarske, sovjetom poslušne komunistične partije Nepszabadsag med silovitim napadom na kitajske komuniste pribil tudi tole,

Kitajski voditelji zasledujejo politiko svetovne nadvlade, ki po teorijah Mao-Ce-Tunga temelji na ideji takoimenovanega tretjega sveta...

Je treba še več...?

Ob koncu meseca julija t. l. je tudi vodilni sovjetski pisatelj **Anatolij Kuznecov** uspel izigrati čuječnost tajne policije in ji v Londonu pobegnil v svobodo.

Kako strašne pač morajo biti izkušnje tega človeka, ki je užival celo vse privilegije, s katerimi sovjetski oblastniki obsipajo svoje izbrance, če se je odpovedal tudi svojemu priimku, ko je nemudoma izjavil:

Javno in definitivno zavračam vse, kar je izšlo pod imenom Kuznecov v Sovjetski zvezi ali bilo po sovjetskih izdajah v prevodih objavljano v drugih državah sveta. Slovesno izjavljam da je Kuznecov nepošten konformističen, strahopeten pisec. Odpovedujem se temu priimku. Hočem biti pošten človek in pošten pisatelj. Karkoli bom napisal od danes naprej, bo nosilo podpis A. Anatol. Prosim vas, da samo ta dela smatrate kot moja.

Istočasno je napisal tri pisma, v katerih je zapisal:

Vladi: — V slučaju, da bi to bilo sploh mogoče, sem se odločil, da nočem videti nobenega sovjetskega uradnega predstavnika ali mu celo dati roko, dokler Sovjetska zveza ne povrne popolne svobode Češkoslovaški in od tam dokončno ne umakne svojih čet.

Centralnemu komiteju kom. partije: — Po dolgoletnem resnem razmišljanju sem prišel do tega, da v celoti zavračam marksizem-leninizem kot tak. Danes sem prepričan, da je ta doktrina povsem nevzdržna, okorna in naivna. Je povsem nesposobna, da bi rešila protislovja sodobne družbe in, kar je še hujše, da je vselej vodila, vodi in grozi še dalje voditi do strahotnih socialnih tragedij.

Sindikatu pisateljev: — Po predolgem razmišljanju in še hujših dejanskih izkušnjah sem spoznal popolno lažnjivost, stupidnost in nazadnjaško naravo „socialističnega realizma“.

(Time, Vol. 94 No. 6, 8. 8. 1969)

Če poleg same Stalinove hčeri Svetlane in tolikih drugih prič tudi še Kuznecov ni zadosti za tiste, ki bi radi verjeli, da je v kakršnekoli vrste in

odtenku komunizma le količkaj „pozitivne razvojnosti“ in zato „agresivnega protikomunizma“ ni treba „dvigati v geslo“, jim pač ni pomoči...

Žebelj v čelo

Vsem tistim, ki bi radi verjeli, da je „Tito nekaj čisto drugega“, da je komunizem v naši domovini na poti „pozitivne razvojnosti“ in zato pač naš „agresivni protikomunizem“ ni več svoboden, je sam krvavordeči maršal v govoru dne 29. julija 1969 v Zadru zabil žebelj v čelo ko je po poročilu AP napovedal čistko med samimi vrhovi partije, ker

„nekateri na Zahodu vztrajno govorijo, da Jugoslavija počasi napreduje v smeri zapadnjaškega sistema. Želijo, da bi bilo tako. Toda hudo se motijo, če mislijo, da se bo Jugoslavija le za las odmaknila s svojih socialističnih (komunističnih) osnov.“

Nam ta žebelj ni namenjen. Mi v kaj takšnega nismo nikoli verjeli, še manj o tem govorili. Mi smo vedno stali in stojimo na načelih, borbenih protikomunističnih osnovah: **Bog — Narod — Domovina!**

ZANIMIVI PABERKI

Kakor je povedano na notranji strani platnic, je TABOR glasilo Združenih slovenskih protikomunistov pa last in vestnik Zveze DSBB-TABOR. Kot tak je torej prvenstveno pozvan, da ohranja za zgodovino resničen, dokumentaren prikaz naše polpretekle revolucionarne dobe. S tem pa se na osnovi idejnih vrednot, ki so bile vsemu svetu na vzgled izkristalizirane v tej najtežji dobi našega narodnega življenja, v danih okoliščinah nujno vključuje v nadaljevanje načelnega boja našega naroda in vsega svobodoljubnega človeštva proti komunizmu. Prav tak si je TABOR uspel ustvariti na vseh zemeljskih celinah krog čitateljev, kakor ga težko ima še katera druga publikacija naše emigracije. To pa je po drugi strani lahko tudi razlog, da kdo stoji ob strani, ker misli, da ima naš list izključujoče področje, oziroma, da sam nima v našem glasilu kaj povedati. Poleg nekaterih drugih, mislimo pri tem predvsem na našo mladino. Tej je naša medrevolucionarna doba s svojo takratno in sedanjo pro-

**LUČ, KI SO JO S SVOJO MUČENIŠKO KRVJO OHRANILI NAŠI
SLAVNI DOMOBRANSKI JUNAKI, NAM TUDI DANES PRAV TAKO
ŽARKO RASVETLJUJE POT SKOZI TEMO ZMEDENIH POJMOV IN NAS
VODI V NEUTRUDLJIVEM BOJU ZA BOGA — NAROD — DOMOVINO.**

blematiko seveda nujno odmaknjena, oziroma je ne more sodoživljati tako pristno kot tisti, ki so iz nje izšli in ki so doslej predstavljali pretežno večino naših sodelavcev. — Za vse te poskušamo sedaj odpreti novo, gornje zaglavje našega glasila, ki naj tako postane še bolj priylačno tudi za doslej še ne zajete bralce. Iz nekaj primerov, ki jih tu objavljamo in ki so bili povod za ta poskus, je že razvidno, da to poglavje lahko postane široka dver, skozi katero bo lahko našlo pot na strani TABORA vse, kar je po navodilu rimskega pesnika Horaca „Utile cum dulce“, pomeni: koristno, resnično, stvarno, prijetno, zanimivo, pa tudi zabavno. Karkoli ima kdo poštenega na duši, bo pod tem poglavjem lahko zagledalo beli dan. Kar bomo vprašani, bomo pošteno odgovorili. Tu bodo npr. našle razlago nerazumljive besede, pravilno uporabo izrazi, prišle bodo na dan zanimive anekdote iz življenja poznanih mož, politikov, pesnikov in pisateljev, vojakov, učiteljev, voditeljev, javnih delavcev. Preko te strani se homo tudi bolje spoznali na vseh celinah in zvedeli za zanimivosti dežel, v katerih živimo. Potrebni so samo sodelavci, ki ga bodo polnili, zakaj pod tem poglavjem bo našlo pravično mesto vse, kar je zanimivo, resnično in pošteno. — Op ur.

Homeopatija je beseda, ki se danes skoraj gotovo največ uporablja v Argentini in Nemčiji, kjer je ta način zdravljenja tudi po zakonu dovoljen. Ta tujka izvira iz starogrškega jezika od pridevnika *ómoios* (*homojos*), kar pomeni podoben, sličen, in od samostalnika *pathos* (*patos*), kar pomeni bolelost, bolečina. To je način zdravljenja s takimi sredstvi, ki bi pri zdravem človeku povzročila znake bolezni, katero hočemo pozdraviti. Torej zdraviti bolezen s podobnimi sredstvi. N. pr. arreu v veliki količini je hud strup, v majhni količini pa vpliva zdravilno. Po latinsko pravimo: „*Similia similibus curantur* (*curant*)“, po slovensko pa „Klin se s klinom zbija“.

Ta način zdravljenja je vpeljal nemški zdravnik Samuel Hahnemann (1755-1843).

Nasprotno zdravljenje kot homeopatija je pa **alopatija**. Nastalo iz grškega pridevnika *allos*, pomeni drugačen, drugi in samostalnika *pathos*. Alopacija pa zdravi bolezen z nasprotnimi sredstvi.

Krompir so prinesli iz Amerike in se dolgo ni mogel v Evropi udomaćiti. V bivši Avstriji je morala cesarica Marija Terezija s silo (po zakonu) uvesti sajenje krompirja. Matevža Potočnika, ki ni samo izvrsten mizar, ampak ima razvit smisel za jezikoslovje, je pa dolgo mučila beseda krompir. In ko je kot vojak prehodil vso Nemčijo, je slišal, da Nemci imenujejo krompir: *Kartoffel*, *Erdapfel*, pa tudi *Grundbirne*, kar se je spremenilo v krompir. Matevž utegne imeti prav.

Anekdota je kratka, duhovita, še ne objavljena zgodbica. Beseda je nastala iz starogrškega glagola: anekdidomi, kar pomeni to, kar še ni bilo izdano, objavljeno, je torej še neznano. Dr. N. N. nam je povedal tole anekdoto. Pojasniti pa moramo prej, da sta bila pred in po prvi svetovni vojni v Ljubljani zelo znana profesorja Pavel Grošelj, biolog, prirodoslovec na medicinski fakulteti in pa Rudolf Grošelj, profesor matematike na klasični gimnaziji. Bil je zelo duhovit in pravi matematični genij, ki pa zaradi pijače ni postal vseučilišni profesor. Dijaki so mu dali vzdevek „Fiči“, ker je nekoč osmošolcem na povabilo, da naj gre z njimi na majniški izlet, odgovoril da bo šel samo, če gredo na otoke „Fidži“. Imela sta pa tudi sestro Marijo, ki je bila profesorica slovenščine na ljubljanskem liceju in so jo dijakinje imenovala „Kundra“.

In zdaj pride anekdota: Marija je bila tudi pesnica. Ko je imela že precej pesmic zbranih, jih je nekoč pri mizi čitala bratoma in ju vprašala, kakšen naslov bi dala pesniški zbirki. Pa ji je brat Rudolf duhovito predlagal: „Smrdljivi kvarglji“.

Radovedni smo, kakšne naslove bi predlagal profesor Grošelj sodobnim slovenskim pesnicam.

Sij slovenske svobode je začel izhajati v Buenos Airesu. Novemu listu želimo mnogo uspeha v njegovem kulturnem poslanstvu.

DSB.

DAROVALI SO:

Tiskovni sklad ZDSPB Tabor

Filip Oreh, Cleveland	2.5 dol.
Mirko Glavan, Cleveland	1.5 "
Lojze Tonkli, Cleveland	1 "
Rudi Kolarič, Cleveland	1.5 "
Stefan Vesel Cleveland	1.5 "
Francek Rupnik, Cleveland	1.5 "
Daniilo Kranje, Cleveland	3 "

Tiskovni sklad za Matico Mrtvih

Globočnik Martin	3 dol.
Zajec Luis	1 "
Kastelic Ciril, Chicago	10 "

Invalidski sklad

Pelan Franc, San Martín	\$ 300
Ga. Potočar Milena, S. Martín	\$ 350
Ga. Steiner Mara, Dock Sud	\$ 300

Tiskovni sklad

Bavec Janez, R. Mejía	\$ 200
Sušteršič Janez, Hurlingham	\$ 500
N. N., San Martín	\$ 100
Bavec Alojz, R. Mejía	\$ 100
Zakrajšek Jože, San Justo	\$ 300
Bremec Anton, Švedska	\$ 884

Za zavetišče

Zbirka na seji prip. odbora zavetišča 29. 6. 1969	\$ 610
DSPS Tabor, Argentina, mesto cvetja za pok. Janeza Kolenc	\$ 3.000
Družini dr. Brumen-Sušteršič, Hurlingham, mesto cvetja za pok. Alojzija Troha	\$ 3.500

Z A H V A L A

Pripravljalni odbor slovenskega zavetišča dr. Gregorija Rožmana se zahvaljuje Našemu domu v San Justu, ki je omogočil, da se je priredila prijateljska večerja v korist zavetišča v njihovi dvorani. Prav tako se zahvaljuje številnim udeležencem večerje, gospem za podarjeno pecivo, posebno pa vsemu osebju, ki je pomagalo pri pripravi in postrežbi pri večerji.

Z uspehom smo nadvse zadovoljni in Vas prosimo, da nas tudi v bodoče podprete pri sličnih prireditvah, ki bodo namenjene v korist zavetišča.

V S E B I N A

Dos caminos	225
Naj nam bo plamenica (dr. S. Baraga)	226
Mitja Ribičič — morilec!	233
Dragi prijatelji	235
Med kamenjem malo prsti (Dolenjski list)	237
Študentovski nemiri (e. m.)	240
Materi (M. Jakopič)	242
Matica mrtvih II. (Samo K)	243
Junaki Križke vasi (Florijan Slak)	246
Naši možje	251
Za beležnico	253
Zanimivi paberki	255

Correo
Argentino
Sucursal
Villa Madero
(Bs. As.)

TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 2133

FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 2619